E L Ő T E R J E S Z T É S
IVÁNCSA KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT
KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK
2026. NOVEMBER 2-I NYÍLT ÜLÉSÉRE

6. napirend

Tárgy: Az Iváncsai Mesepalota Művészeti Óvoda-Mini Bölcsőde Pedagógiai Programja módosításának egységes szerkezetben történő jóváhagyásáról

Az előterjesztés tárgyalása a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv) 46. § (1) bekezdése alapján ***nyílt ülésen*** *történik*

Tisztelt Képviselő-testület!

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 26. § (1) bekezdése kimondja: „A nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el és a fenntartó hagyja jóvá. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni."

A köznevelést érintő jogszabályváltozások következtében szükségessé vált az önkormányzat fenntartásában működő Iváncsai Mesepalota Művészeti Óvoda-Mini Bölcsőde Pedagógiai Programjának módosítása. Az óvodaigazgató a nevelőtestület bevonásával ennek megfelelően elkészítette és a képviselő-testületnek jóváhagyásra benyújtotta a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt dokumentumot, amely tartalmazza a hatályos jogszabályok aktualizálását, valamint figyelembevételere került a Magyar Államkincstár a Fejér Megyei Kormányhivatal ellenőrzéseinek megállapításai.

Az Nkt. 85. § (1a) bekezdése alapján a fenntartó a köznevelési intézmény pedagógiai programjának, éves munkatervének, valamint SZMSZ-ének jóváhagyásáról az igazgató általi felterjesztést követő harminc napon belül dönt.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet az előterjesztést megtárgyalására, valamint az alábbi határozati javaslat jóváhagyására.

A képviselő-testület a javaslat elfogadásáról az Mötv. szerint ***egyszerű többséggel*** *dönt.*
A határozathozatal az Mötv. 48. §. (1) bekezdése, valamint az SZMSZ 45.§ alapján ***nyílt szavazással*** *történik.*

Iváncsa, 2026. október 28.

Molnár Tibor
polgármester

Iváncsa Községi Önkormányzat 1. Iváncsa

Határozati javaslat
Iváncsa Községi Önkormányzat Képviselő-testületének
.../2026. (XI.2.) határozata
az Iváncsai Mesepalota Művészeti Óvoda-Mini Bölcsőde Pedagógiai Programja módosításának egységes szerkezetben történő jóváhagyásáról

Iváncsa Községi Önkormányzat Képviselő-testülete megtárgyalta és jóváhagyja az Iváncsai Mesepalota Művészeti Óvoda-Mini Bölcsőde (2454 Iváncsa, Arany János utca 1.) Pedagógiai Programja egységes szerkezetben történő módosítását az előterjesztés szerint.

Felelős: Molnár Tibor, polgármester
Takács Tünde, óvodavezető
Határidő: azonnal

ÓVODAI NEVELÉSI PEDAGÓGIAI PROGRAM A MŰVÉSZETEK ESZKÖZEIVEL

Iváncsai
Mesepalota Művészeti Óvoda – Mini Bölcsőde

„ Az elfogadás olyan, mint a termékeny talaj, amely lehetővé teszi, hogy a kis mag olyan gyönyörű virággá fejlődjön, amilyenné belső lehetőségei csak engedik."

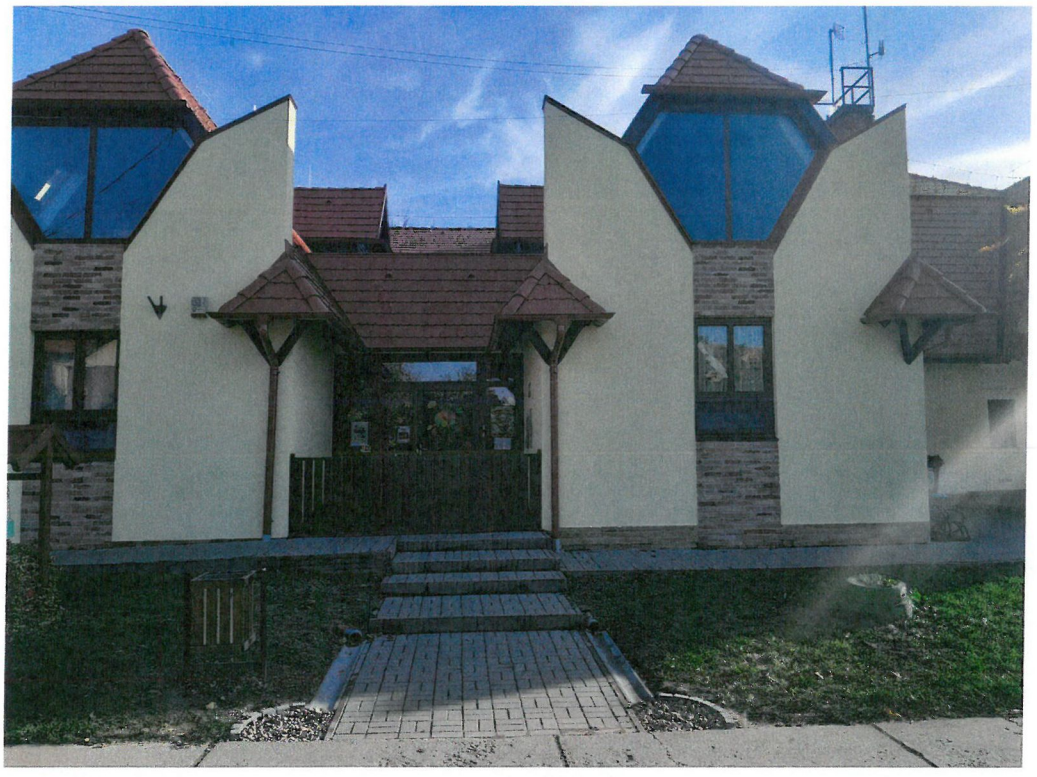
(Thomas Gordon)

2026.

Az óvoda épülete

Régen…

és ma

AJÁNLÁS

Aki most e dokumentumot tartja a kezében, megtudhatja, hogy az Iváncsai Mesepalota Művészeti Óvoda – Mini Bölcsőde milyen pedagógiai program szerint működik.

Ez **fokmérő**, melyhez a fenntartó igazítja értékeléseit, elvárásait, fejlesztési támogatásait.

Ez az a tájékoztató, melyből megtudhatjuk, hogy milyen értékeket közvetít az óvoda, s milyen fejlődési szintre juttatja el az óvodásait.

Ez az a dokumentum, amiből minden érdeklődő tájékozódhat az óvodával kapcsolatban az óvoda nevelési filozófiájáról, gyakorlatáról, tárgyi, személyi, anyagi helyzetéről, valamint a speciális szolgáltatásairól.

Kívánom, hogy minden érdeklődő ember találjon az olvasásában és alkalmazásában annyi örömet, mint amennyit ez a munka jelent.

„Hivatásod legyen: élni másokért,
S mások boldogságában keresni a magadét."

(Pestalozzi)

TÖRVÉNYI ÖSSZEFOGLALÓ

A Kormány a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 94. § (4) bekezdés *a)* pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében foglalt feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1.§ Az 1. melléklet (a továbbiakban: Melléklet) tartalmazza az Óvodai nevelés országos alapprogramját.

2. § A Melléklet VI. 3. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul a gyermeki személyiség harmonikus testi, szellemi, érzelmi fejlődésének elősegítése."

3. § (1) Ez a rendelet — a (3) bekezdésben foglalt kivétellel — 2013. szeptember 1-jén lép hatályba.
(2) A Melléklet rendelkezéseit első alkalommal a 2013/2014. nevelési évtől kell alkalmazni.
(3) A 2. § 2014. szeptember 1-jén lép hatályba.
(4) Hatályát veszti az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996.(VIII.28.) Korm. rendelet

1. BEVEZETŐ

1.1 Az óvoda jellemző adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése:	*Iváncsai Mesepalota Művészeti Óvoda – Mini Bölcsőde*
Az óvoda pontos címe, telefonszáma:	2454 Iváncsa Arany János u.1. Tel./fax. : 06/ 30-830-77-60
Az óvoda fenntartója, címe, telefonszáma :	Iváncsa Községi Önkormányzat 2454. Iváncsa, Fő út 61/b. Tel: 0625/506-360

Az intézmény alapító okiratának hatályba lépésének kezdete: 2013. január 01.

Az intézmény OM azonosítója: 202138

Az óvoda vezetője a program felülvizsgálatakor: Takács Tünde

2. BEVEZETŐ HELYZETKÉP

2.1. Az óvoda bemutatása

Az Iváncsai Mesepalota Művészeti Óvoda – Mini Bölcsőde 1980-tól üzemel. Először az épület lapos tetős volt, majd 1992-ben egy szép, „csupa-csúcs" formájú tetőt kapott, melyet akkor óvodásaink „mesepalotának" is neveztek. Ezért, és a művészeti nevelés miatt kapta az óvoda 2005-ben a Mesepalota Művészeti Óvoda nevet.

Az óvoda a község központjában helyezkedik el az iskola, uszoda, közművelődési intézmények, polgármesteri hivatal szomszédságában, mely megkönnyíti az együttműködést is.

Nem csak az épület szép, de a környezete is nyugodt, esztétikus.

Megfelelően felszerelt, nagy alapterületű, változatos tevékenységet segítő óvodaudvarral rendelkezünk.

A környezeti adottságok, személyi feltételek, tárgyi felszereltség, (melyet folyamatosan kívánunk még tovább fejleszteni) adott az eredményes munkához.

2.2. Az óvoda személyi feltételei

Az intézmény öt csoportos, 125 férőhelyes.

A gyermekek nevelését, gondozását, képességeik fejlesztését, jelenleg 11 (okleveles) óvodapedagógus, 5 (szakképzett) dajka, 1 pedagógiai asszisztens, valamint 1 gyógypedagógus és 1 logopédus látja el. A nagycsoportos gyermekek úszásoktatáson vesznek részt Iváncsán az uszodában.
A javításokat az Iváncsa Községi Önkormányzat karbantartója végzi.

Az óvodapedagógusok közül többen másoddiplomával is rendelkeznek. Továbbá valamennyien végeztek többféle olyan továbbképzést, tanfolyamot, melyek a mindennapi tartalmas munkát segítik

Elsődleges számunkra, hogy az ide járó gyermekek jól érezzék magukat, szeretet vegye őket körül, és minden segítséget megkapjanak képességeik fejlődéséhez, iskolai tanulmányaik megkezdéséhez.

Az óvodapedagógus személyisége, stílusa

Programunk sikerét, megvalósulásának színvonalát, vagy estleges kudarcát is meghatározhatja az óvónők személyisége, a nevelőtestület légköre, a vezető közreműködése. A nevelőmunkát az óvoda teljes nyitvatarási időben óvodapedagógusok végzik. Személyünk minta a nevelésben. Magatartásunkat az elfogadás, a tolerancia, kezdeményezőkészség jellemzi, a kiemelt figyelmet igénylő vagy migráns gyermekek fogadásakor különösen. Minden esetben elfogadjuk a család elsődlegességét a gyermek nevelésében. A gyermekeket szeretetteljes, megerősítő, befogadó légkör veszi körül, mely biztonságot, védelmet, kiszámíthatóságot jelent számukra. Saját értékeinket is megmutatjuk a gyermekeknek, erősítjük azt a nevelői stílust, mely a segítőkészséget, a pozitív dolgok észrevételét, és kiemelését helyezi előtérbe a számonkérés, bírálat, negatív megkülönböztetés helyett. A nevelés szempontjából a barátságos, megengedő /de nem szabados/, megértő /és nem bíráskodó/, elfogadó/de nem mindent elfogadó/, együttérző attitűdöt tartjuk a legkedvezőbbnek. Konfliktushelyzetekben, döntésekben az önálló megoldásra bátorítjuk gyermekeinket, megmutatjuk a lehetséges módozatokat, megoldásokat, egyezkedési lehetőségeket, figyelünk arra, hogy senkit ne érjen fizikai vagy lelki sérülés.

Az óvodánkban dolgozó óvónővel szemben elvárás, hogy:

- A gyermekek fejlesztéséhez alkalmazzon egyéni módszereket, legyen nyitott, kreatív, tudjon mesemondásával, énekével, alkotásaival esztétikai élményt nyújtani.
- Legyen jártas a néphagyományőrzésben, a kismesterségek gyakorlásában.
- Legyen igénye a folyamatos önművelésre, továbbképzésre.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátásához, ismerje meg a speciális eljárásokat, módszereket.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő, bármilyen néphez vagy népcsoporthoz tartozó gyermekekkel kellő toleranciával bánjon, tartsa tiszteletben szokásaikat.
- Tudjon hatékonyan együtt dolgozni az óvodapedagógusokkal, pedagógiai asszisztenssel és a dajkákkal.

Az óvodapedagógusoknak fontos feladata, hogy a nevelőmunkába vonják be a dajkákat, pedagógiai asszisztenst, különösen a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elsajátításában, elemzésébe, értékelésébe. A dajkák az óvónők irányításával szorosan kapcsolódjanak a csoportok mindennapi életéhez, a csoportjuk eseményeihez, szokásaihoz, hagyományaihoz, ünnepeihez. Valljuk, hogy csak olyan közösségben lehet eredményesen és színvonalasan együtt dolgozni a gyermekek érdekében, - ahol jó a közérzet, derű tapasztalható, a döntésekben mindenki részt vehet, tere van az önállóságnak, kezdeményezésnek, a kreativitásnak, ahol minden munkatárs pozitív emberi értékkel rendelkezik, azt mások elismerik, értékelik. Az óvodánkba járó gyermekek nem részesülhetnek hátrányos megkülönböztetésben.

A pedagógiai asszisztenssel szembeni elvárás, hogy:

- Önállóan kezdeményezzen, legyen kreatív
- A kompetencia határait ne lépje túl
- Legyen hatékony és segítő társa a pedagógusoknak és dajkáknak
- Vegyen részt a gyermekek gondozásában, nevelésében

A vezető feladata, hogy

- A gátló tényezőket felismerje, kiküszöbölje.
- Éljen együtt szorosan az óvoda mindennapjaival.
- Keresse meg azokat a lehetőségeket, erőforrásokat melyek az intézmény szakmai munkáját, felszereltségét elősegítik.
- Kritikusan, de pozitív szemlélettel olyan módon irányítsa a kollektív tevékenységet, hogy jelentősen előmozdítsa a haladást, a munkatársak fejlődését, de ne kendőzze el a hiányosságokat sem.
- A szülők tájékoztató jellegű felkészítése a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fogadására.
- Elfogadó környezet biztosítása, különös tekintettel a hazáját elhagyni kényszerülő gyerekekre.

2.3. A környezet társadalmi igényeinek, elvárásainak elemzése során kialakult tapasztalatok

1997-ben, amikor a helyi programunk elkészítésével foglalkoztunk, figyelembe vettük intézményünk feltételeit, szűkebb és tágabb környezetünk lehetőségeit, kapcsolatainkat, az addig elért eredményeinket, intézményünk akkori sajátos arculatát, elképzeléseinket, községünk közoktatási koncepcióját, családok, iskola igényeit, elvárásait, de mindig szem előtt tartottuk a gyermekek érdekeit, hogy nekik valóban szép gyermekkoruk legyen.

A felsoroltak átgondolása után óvodánk nevelőtestülete úgy döntött, hogy Nagy Jenőné: Az Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel című óvodai alternatív programot adaptálja.
A program adaptálásakor voltak olyan részletek, melyeket átalakítottunk a helyi igényeknek, lehetőségeknek, távlati elképzeléseinknek megfelelően.

Óvodánk pedagógiai programja 1999. szeptemberében került bevezetésre, melynek felülvizsgálatát elvégeztük 2000-ben, 2002-ben és 2004-ben, 2010-ben, 2013-ban, 2023-ban, mindig meghatározva a szükséges módosítások mellett azt, hogy a gyakorlati munkánkat mivel kell javítani, eredményesebbé tenni.

Ez az óvodai program átfogja az óvodáskor teljes nevelő-fejlesztő munkáját, az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint készült. Mivel 2012-ben módosítva lett az óvodai nevelés országos alapprogramja, ezért 2013-ban, a helyi nevelési programunkat is felülvizsgáltuk és módosítottuk. A következő teljes felülvizsgálatra és módosításra a 2023-ban megjelenő új törvények és az óvoda nevének megváltozása miatt volt szükség.

2012. február közepétől tehetséggondozó műhelyeket alakítottunk ki, melyben minden nagycsoportos gyermek részt vesz.

Az óvodai munkánkkal a jövőben is szeretnénk megvalósítani mindent, ami szép, ízléses, művészi, és nem idegen az életkortól.

„Hozzon a gyermeknek mindenki, amit tud: játékot, zenét, örömet. De hogy mit fogad el: azt bízzuk rá. Csak az a lelki táplálék válik javára, amit maga is kíván."

(Kodály Zoltán)

A program alappillére kettős: az érzelmekre épít és a gyermekek esztétikai tevékenységét, alkotó készségének fejlesztését hangsúlyozza.

2.4. Bevezető rész az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve határozza meg a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy :

a) a gyermeket - mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;

b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.

c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben érvényesülhetnek a különböző - köztük az innovatív – alternatív pedagógiai törekvések, mivel az alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekében védelmében tartalmaz.

Az óvoda nevelőtestülete elkészíti nevelési programját: vagy átvesz és adaptál egy kész programot, vagy saját programot készít, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes

intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

2. Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni:

a) a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda nemzetiségi nemzeti nevelést végez;

b) a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel.

3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

3.1. Gyermekkép

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember, mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek egy fejlődő személyiség. Fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Nevelésünk alapelvei:
Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelemben gazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy
gyermeki tartást, boldogságot, önállóságot, s ebből az önállóságból fakadó
egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget ad a gyermeknek.

Kiindulási pontok:

- Minden gyermek a saját képességrendszerének figyelembevételével nevelhető, fejleszthető.
- Nevelik, fejlesztik a társkapcsolatok, az óvoda összes dolgozója
- A felnőttek tetteikkel sugározzák, a feltétel nélküli szeretetet

- Minden gyermek ismerje és tudja meg testi, lelki, szellemi értékei, de azt is érzékelje, hogy mik a hiányosságai. Ezt fogja fel természetesen, minden lelki feszültség nélkül.

Mottónk:

„Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre."

Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel

Gyermekképünket a következőképpen tudjuk összegezni:

Hiszünk abban, hogy a 3-7 éves kor érzelmileg és értelmileg fogékony időszaka kiemelkedően fontos az ÉN alakulása szempontjából.

Feltételezzük, hogy minden gyermek vonzódik az élményekhez, a meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységekhez. Ha mindezt megkapja az óvodában, kialakul az óvodás tartása, önállóvá, nyugodttá, és kiegyensúlyozottá válik. Tud nevetni, felfedezni.

HUMOR „HAHA" → Robbanásszerűen oldja a feszültséget, lazít, jó közérzetet teremt.

FELFEDEZÉS „AHA" → Hagyja a gyermeket kíváncsiskodni, kutatni, a tárgyi, természeti, társadalmi környezetet észrevenni.

MŰVÉSZET „AH" → Segít megélni a művészet által kiváltott érzelem gazdag és ellenőrzött feszültségoldást.

3.2. Óvodakép

1. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

2. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

3. Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével a differenciált nevelést (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátását és a tehetséggondozást).

4. Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:
a) a gyermeki személyiséget, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

5. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető szabad játékról;
- e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak emberi értékek közvetítéséről
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

6. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

7. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Az óvoda funkciójából eredően neveljük, óvjuk, gondozzuk az óvodás korú gyermekeket.

- Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének optimális feltételeit.

- Elősegítjük, hogy eligazodjanak az őket körülvevő világban. Közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
- Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

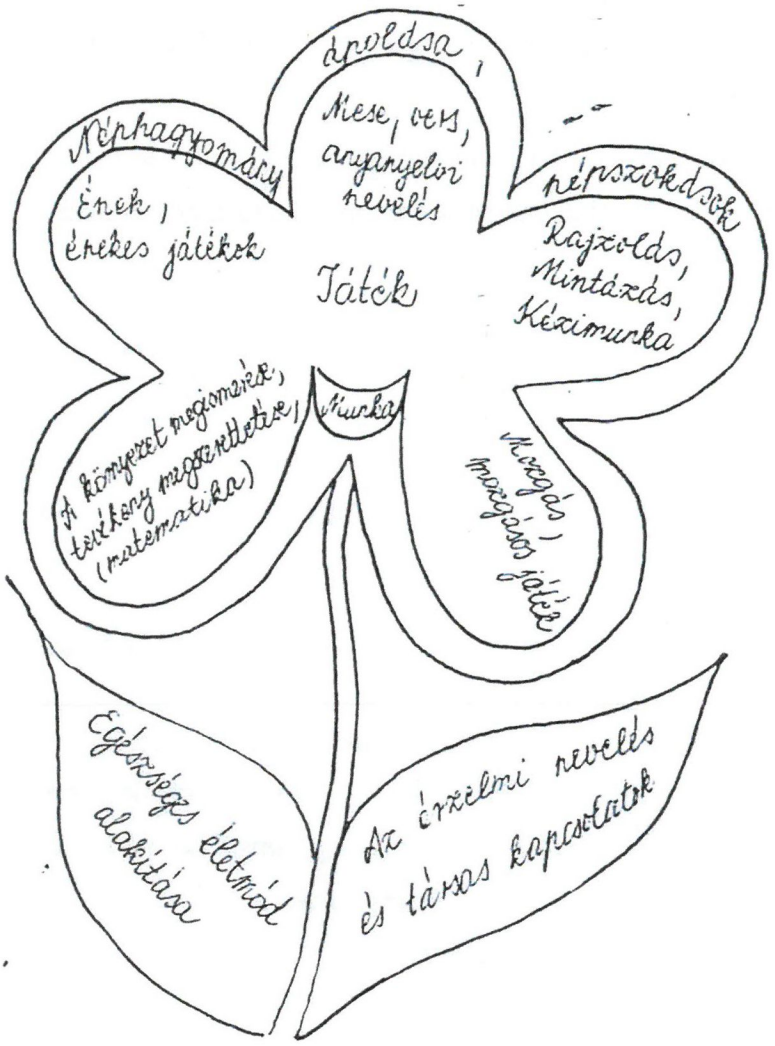
8. Óvodakép alapelve:

- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, megbecsülés és bizalom övezze.
- A differenciált nevelés tegye lehetővé a gyermek egyéni képességeinek és készségeinek kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelő munkánkkal gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az életkorhoz és az egyéni képességekhez igazodó feltételek megvalósulásáról.

A művészeti programmal arra törekszünk, hogy a gyermekek - és persze a felnőttek is- olyan óvodaképet lássanak, ami csodálkozásra, a szép meglátására neveli őket.

4. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK

Pedagógiai programunk nevelési keretei (a virág levelei), **tevékenységformái** (a virág szirmai), **tevékenységkerete** a néphagyományok ápolása.

4.1 Alapvető célok:

- Az óvodások nyugodt, élménygazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése a magasabb rendű érzelmek kibontakoztatásával, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.
- Sokoldalú képességfejlesztés segítségével a személyiség fejlődésének biztosítása, elősegítése.
- A gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítása.
- A népi kultúra átörökítése, népi kismesterségek megismertetése.

4.2 Általános nevelési feladatok

Az óvodások testi, lelki, szellemi szükségleteinek kielégítése, az erkölcsi-szociális, az esztétikai és az intellektuális érzelmek differenciálódásának segítségével.

Az erkölcsi - szociális érzelmek alakításának feladatai

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége.

- Érzelmi biztonságot nyújtó, bizalmas, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt, családias légkör megteremtése.
- *A gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező hatások érjék.*
- *Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.*
- Olyan óvodai élet megszervezése, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. A közös együttlétek, a közösen végzett munka öröme, a szimbólumok, jelek olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, őszinteség, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, önzetlenség, igazságosság, igazmondás.

- A mindennapi testi-lelki edzés lehetősége fejlessze a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességének fejlődését, testi harmóniájának kialakulását
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősítése segítse a barátkozást, hogy minden gyermek megtalálhassa helyét, szerepét a csoportban.
- Az óvónő tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a gyermekek önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére igényt érezzenek.
- A szocializáció szempontjából *meghatározó* a közös *élményeken alapuló* tevékenységek gyakorlása. A gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődése, szokás és *normarendszerének* megalapozása.
- A szociális érzékenység kialakulása segítse a másság elfogadását. *Az óvoda nevelje a gyermeket annak megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.*
- Bármilyen nemzetiségű gyermek érkezik az óvodánkba, minden szükségletét kielégítjük, odafigyelünk rá, s lehetőséget adunk a kultúrájuk megismertetésére.
- *A kiemelt figyelmet igénylő neveléssel kapcsolatos elvárásokat a gyermek képességéhez igazítjuk. Csak annyi segítséget kapjon, hogy önállóan tudjon cselekedni. Fontos az elfogadó, eredményeket értékelő óvodai környezet.*

Az esztétikai érzelmek alakításának feladatai

- Az egyéni igényeket is figyelembe vevő esztétikus, higiénikus gondozás elősegítése, az esztétikus megjelenés igényének kialakítása.

- Harmonikus, összerendezett mozgás indirekt gyakorlása segítse elő az esztétikus, szép mozdulatok kialakulását.

- Az egészséges, esztétikus környezet biztosítása segítse a szépérzék kialakulását.

Az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda minden napjaiban a természetben, tárgyi és emberi környezetben egyaránt.

- A művészeti tevékenységekben biztosítsunk rácsodálkozási élményeket, hogy a gyermekekben erősödjön az élmény befogadó képesség.

- Az esztétikai élmények ezen belül, népi kultúránk értékei legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai ítéletének.

- A gyermekek mondjanak véleményt a tárgyi, emberi, természeti környezetükről, s vegyék észre a különbséget a szép, a gondozatlan, csúnya jelenségek között.

Az intellektuális érzelmek alakításának feladatai

- *Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a* szülőföldhöz való kötődés alapja. Rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- Fedeztessük fel a gyermekekkel az anyanyelvük szépségét. Leljék örömüket abban, ha érthetően el tudják magyarázni mondanivalóikat, kéréseiket. A meghitt beszélgetések erősítsék meg a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét, kifejezőkészségét, és a gazdag nem verbális közlések megjelenését
- Az intellektuális érzelmek megjelenése segítse az érdeklődés felkeltését, a gyermekek tanulási vágyának kialakulását, a szűkebb és tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását.
- A gyermekek kíváncsisága, utánzási kedve fejlessze a pszichikus funkciókat: az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást, - különös tekintettel a kreativitás képességének megerősítését.
- A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, ismeretek emlékezetben tartását.

- A meghitt beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét és a gazdag nonverbális képességek megjelenését.
- Az érzelmi alapigények biztosítása - biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet segítse a gyermekeket abban, hogy érzésüket, gondolataikat szóban, mozgással vagy képi eszközökkel szabadon kifejezhessék.
- Bármilyen nemzetiségű (migráns) gyermek kerül az óvodába, odafigyelünk a szükségleteire, figyelembe vesszük hovatartozását.
- Különös gondot kell fordítani arra, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek is megtalálják az önkifejezés módját.

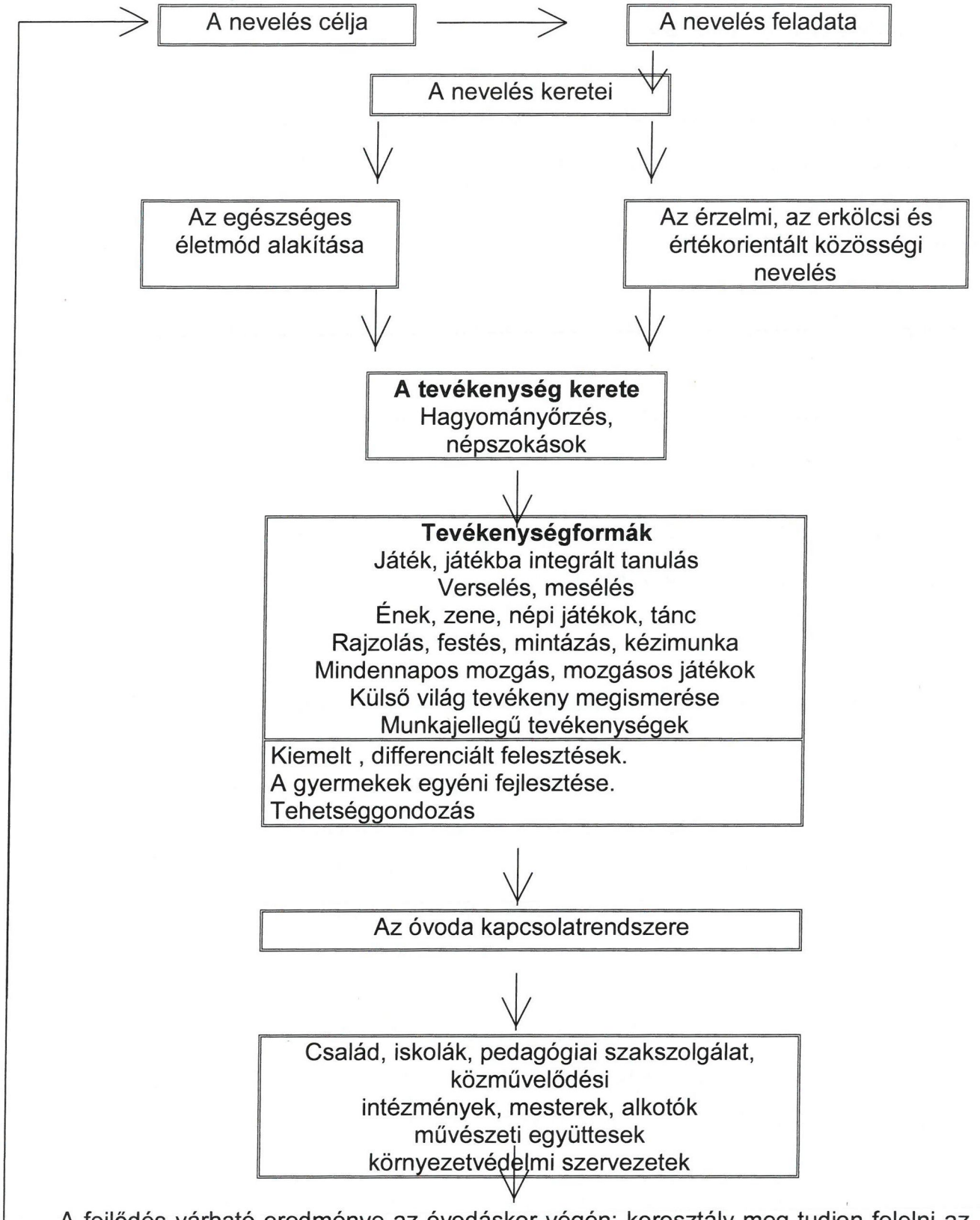
A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

4.3. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésével kapcsolatos célok, feladatok

- A testi-, beszédfogyatékosságból és a megismerő funkciók vagy a viselkedés
- fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességgel küzdő gyermekeknél a hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása.
- A meglévő ép funkciók bevonása a hiányzók pótlása érdekében.
- A különféle funkciók egyensúlyának kialakítása.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk magtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése. A fejlesztés rövid

távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai, orvosi-pszichológia komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

4.4 A program rendszerábrája

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén: korosztály meg tudjon felelni az elvárásoknak.

5. A NEVELÉS KERETE

5.1 Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitel igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése, ami ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Az óvodapedagógus feladatai

A gyermekek gondozása, testi *és lelki* szükségletük biztosítása, mozgásigényük kielégítése.

A gyermekek egészségének védelme, *óvása, egészségének megőrzése*, edzettségének biztosítása.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, esztétikus környezet megteremtése, környezettudatos magatartás megalapozása.

A gyermekek gondozása, testi, *lelki* szükségletük biztosítása, mozgásigényük kielégítése

Az óvónő az óvodai felvétel után a szülővel együttműködve egy anamnézislap kitöltése után, tájékozódik a gyermekről, ezzel elindítja az ismerkedés folyamatát. Elsősorban a gyermekek testi *és lelki* szükségleteinek feltárására helyezze a hangsúlyt. A testi *és lelki* szükségletek kielégítését alapozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységvégzéshez szükséges.

A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképpen alakul. Ezért folyamatos megfigyeléssel, összehasonlító mérésekkel segítse az egyéni sajátosságok feltárását (védőnő segítségével). A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében, komplex kivizsgálás után a megfelelő szakember közreműködésével készítik el a fejlesztési tervet. A gyermekek gondozásának záloga az óvónő és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes testközelség megléte. A gyermekek attól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte,

hiteles viselkedéssel közelednek hozzájuk és tapintatot, elfogadást közvetítenek. Ilyen feltételek mellett ismerhetők meg a gyermekek igényei, családból hozott szokásai.
Biztosítjuk a szülős befogadás lehetőségét.

Az óvodapedagógus a fokozatosság betartásával törekedjen arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket.

Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés, a *pihenés* szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítsa az óvónő. A befogadás ideje alatt minden gyermekkel együtt végezze el a teendőket, hogy megtanulhassák a testápolási szokások sorrendjét.

Az egy csoportban dolgozó óvónők a dajkák bevonásával állapodjanak meg a szükségleteket kielégítő szokások pontos menetében az azonos gyakoroltatás érdekében.

Étkezés

A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás, mely az elhasznált energiát pótolja és a további testépítést biztosítja. A gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük háromnegyed részét a óvodában kapják. Ezért az óvoda kísérje figyelemmel a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. Az étkezési szokásokat az óvodapedagógus úgy alakítsa ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon, jól szervezetten, lehetőleg a folyamatosság módszerével éljen.

A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A felnőttek ismerjék meg a szülők segítségével ezeket, és kellő toleranciával fogadják el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később ösztönözzék a gyermekeket, de ne kényszerítsék az ételek elfogyasztására. Biztosítsák, hogy a nap bármely szakában ihassanak.

A gyermekek egészségének megóvása érdekében, évek óta - a szülők segítségével- „gyümölcs ügyeletet" tartunk, melynek során minden nap friss gyümölccsel, zöldséggel egészítjük ki az étrendet.

Testápolás

A gyermekek tisztaságigényének kialakítását szolgálja. Az óvónő a gyermekek ápolása közben teremtsen interakciót, hogy a gyermek kívánsága, kérése alapján tudjon segíteni. Ezen a téren is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvodai és a családi gondozási szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában. Különös gonddal védje a gyermekek érzékszerveit. A bőrápoláshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC használatához a felnőttek teremtsék meg a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhessék ezeket a teendőket.

Öltözködés

Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermeket, ezért az óvónő hasson a szülőkre, hogy többrétegűen öltöztessék gyermekeiket. Ennek kialakításában a szülők lehetnek a partnerek, akiket fontos meggyőzni a praktikus, ízléses öltözködés előnyeiről.

Mozgás

A mindennapos szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. A gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg gyakorolják az udvari mozgásfejlesztő eszközökön. Emellett a néhány percig tartó szervezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését. A szervezett séták is hozzájárulnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez.

Pihenés

A gyermekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki. Az alváshoz tiszta levegőre van szükség, ezért lefekvés előtt alapos szellőztetéssel teremtsük meg a feltételeket. A nyugodt pihenés feltétele a csend. Elalvás előtti mesélés, és az azt követő altatók dúdolása kondicionáló reflexként hat. Ha lehet, minden alkalommal éljék át az altató hatására kialakult szendergés állapotát.

A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozza a felnőtt mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek. Ez feltétlenül fontos, láz, hányás, kiütés, bőrpír, erős köhögés esetén.

A betegségek megelőzésére egész évben figyelmet kell fordítani.
A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, *a naponkénti fertőtlenítéssel, az ajtókilincsek, a játékok lemosásával*, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekszünk gátolni.

A négy – öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a prevenciós, *korrekciós* fejlesztő tornák, a mozgás igény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozat erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható. *A gyógytorna és úszásoktatás során együttműködünk a szakemberekkel és a szülőkkel.*

A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, ha mindennap mozgási lehetőségük van. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Ezért minden nap – ha lehet kétszer is – tartózkodjanak a szabadban. Esős időben az udvar fedett részén való tartózkodás ad lehetőséget a levegőzésre a gyermekeknek. Mozgási lehetőség a rollerezés, *kerékpározás, úszásoktatás szervezése, és* a téli időszakban a szánkózás, csúszkálás.
Nyáron párakapu segítségével fürdés az udvaron.
A kondicionáló mozgások adjanak igazi felfrissülést a gyermekeknek.

A gyermek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges, esztétikus környezet megteremtése, a környezettudatos magatartás megalapozása.

A környezettudatos magatartás megalapozásával kapcsolatos legfontosabb feladataink, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, valamint

fenntarthatóságra nevelés, ökológiai szemlélet, természeti, épített és szociális környezet óvása, fejlesztése.

Környezettudatosság

Legfontosabb feladatunk, a tudatos felelősségvállalás, a tájékozottság az érzékenység megalapozása közvetlen és tágabb környezetünkkel szemben. Akkor érjük el a célunkat, ha már óvodás korban érzékennyé tesszük a gyermekeket a környezeti problémák iránt, kialakítunk olyan szokásokat, amelyek az eddigiektől eltérő megoldásokra ösztönzik őket. Így válhatnak a környezetükre igényes, természetet szerető és tisztelő felnőttekké. A játék, a játékba integrált tanulás, a projektmódszer és más szenzitív módszerek segítségével teremtjük meg a hatékony tanulási környezetet.

A gyermek fejlődéséhez, és fejlesztéséhez szükséges egészséges, esztétikus és biztonságos környezet *biztosítása: a környezettudatos magatartás megalapozása.*

Udvar

Az óvoda egyik legfontosabb fejlesztési tere az óvodaudvar, mely akkor tölti be funkcióját, ha a gyermekek elég időt töltenek kint.
Az udvar különböző burkolatú területei, a változatos növényzet és a mezítlábas park sokféle játéktevékenységre ad lehetőséget.
A mozgásfejlesztő játékok különböző típusú mozgások fejlődését biztosítják. A labdás játékokhoz megfelelő nagyságú terület álljon a gyermekek rendelkezésére. Az óvoda *teraszán van lehetőség* az énekes játékok játszására és ábrázolásos, mozgásos tevékenységekre.
Az udvaron a gyermekeknek legyen biztosítva higiénikus tárolással ivóvíz.

Helyiségek

Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével az óvónők esztétikusan rendezzék be.

A több funkciót betöltő csoportszobát tegyék alkalmassá a szabad játékra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és a pihenésre. A csoportszoba

barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele az ízlésközvetítés miatt, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos. A természetes világítás érdekében az ablakokat hagyjuk szabadon, csak a függönyt használjuk, ami nem veszi el a fényt.

A mozgásos tevékenységeket mindig nyitott ablaknál végezzék a gyerekek. Erős napsütés ellen a csoportszobát sötétítő függönnyel vagy redőnyök használatával védjék. Az óvónő a többféle játéktevékenységhez alakítson ki mesesarkot, ami a személyes perceknek, napi meséléseknek, drámajátékoknak a színtere. Legyen olyan sarok vagy csoportszobai rész, ahol a gyermekek összegyűjthetik a séták alkalmával talált „kincseiket". Az öltözők berendezése, világítása, fűtése, szellőzöttsége biztosítson minden feltételt a nyugodt vetkőzéshez, öltözéshez. Minden gyermeknek legyen külön ruha- és cipőtartó szekrénye vagy polca. Az öltözőben a szülők részére legyen egy esztétikus hirdetőtábla kihelyezve.

A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítsék a szükségletek kielégítését. Minden gyermeknek legyen elkülönített fogmosó felszerelése, törülközője, fésűje. A fürdőszobai tevékenységek helyes szokásait alakítsa ki az óvónő a csoportjában.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodjanak, fogat mossanak, fésülködjenek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyázzanak, helyére tegyék azokat.
- Zsebkendőjüket önállóan használják köhögésnél, tüsszentésnél egyaránt.
- Önállóan döntsék el, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltsenek vizet a kancsóból.
- Készségszinten használják a kanalat, villát, kést.
- Esztétikusan terítsenek, higiénikusan étkezzenek.
- Étkezés közben halkan beszélgethetnek.
- Teljesen önállóan öltözködjenek.
- A ruhájukat ki – begombolják, cipőjüket fűzzék, kössék be.
- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a helyezzék a polcra.
- A környezetükben igyekezzenek mindenütt rendet tartani.
- Ügyeljenek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.

5.2 Az érzelmi, szociális nevelés és társas kapcsolatok

A szociális és egyéni nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása, közösségen belül, a csoport normáinak tiszteletben tartásával.

Az óvodapedagógus feladatai

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családias légkör megteremtése a *befogadástól* az óvodáskor végéig.

A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.

A szülőföld szeretetének megalapozása, a szűkebb és tágabb környezet megismertetésével, bemutatásával.

A gyermek – gyermek, a felnőtt – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családias légkör megteremtése beszoktatástól az óvodáskor végéig

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségben az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül. Családias légkörben kialakul a gyermekek érzelmi kötődése társaihoz, felnőttekhez egyaránt. Ez olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra ösztönöz. A gyermekek élettere legyen barátságos, otthonos, amit elsősorban az óvónő tervez meg, de adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek ötletei, elképzelései is érvényesüljenek.
Mozoghassanak a gyermekek a szabadon felügyelettel, a csoportszobában, mosdóban, ezzel is fokozható az otthonosság érzése.

Legyen minden óvodai csoportnak hagyománya, szokásrendszere, jelképrendszere, szimbóluma, ami sajátos, egyéni színezetű légkört biztosít, és ez is mélyítheti a gyermekek összetartozását, együttérzését.

A *befogadás* időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Az óvónő a szülőkkel együtt teremtse meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez, különös tekintettel a testi fogyatékossággal élő és a hazájukat elhagyni kényszerülő gyerekeknél.
Nagyfokú körültekintést, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván meg a 2,5-3 éves gyermekek beszoktatása. Kiscsoportjainknál hagyomány a szülő jelenlétével történő beszoktatás.

Az óvónő adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával. Ha lehetséges, fokozatos időcsökkentéssel vegyenek részt a szülők ebben a folyamatban. Ez több szempontból nagyon hasznos. A gyermekeknek a szülői együttlét biztonságot ad az új környezet elfogadásához, ugyanakkor a szülő megismeri az óvoda belső életét, a gyermekek napirendjét, szokásait. A biztonságos *befogadás* során viselkedési rendet tanul meg a gyermek, *valamint megalapozzuk a szokás és normarendszerét*, ami segíti a társas beilleszkedést. A *befogadás* ideje alatt a gyermekek elhozhatják magukkal azokat a tárgyaikat, amelyekhez ragaszkodnak. A beszoktatásban lehetőleg mindkét óvónő vegyen részt. A dajkával együtt gondosan készítsék elő ezt az időszakot. Az óvónők a szülőkkel beszéljék meg a beszoktatás menetét.

A sok érdekes, ízléses játék mellett az óvodapedagógusok személyes kapcsolattal, mesével, ölbeli énekes játékokkal, mondókákkal kedveskedjenek a gyermekeknek. Az idősebb óvodások is lepjék meg a kicsiket egy – egy szép verssel, mesével, énekes játékkal. A lefekvésnél az új gyermeket különös szeretettel vegye körül az óvónő. A nyugalmas légkör megteremtése érdekében üljön le közéjük, és altatódalokat dúdolgasson nekik. Az óvónő különös türelemmel, tapintattal mutassa be a testápoláshoz, étkezéshez használatos tárgyakat. Mutassa meg azok használatát. Már a beszoktatás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően végezzék a tevékenységeket, amit sok – sok érzelmi megerősítéssel, játékosan gyakoroltasson az óvónő, természetesen figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit,

tempóját, szokásait. Az 5-6-7 éves gyermekek segítsenek a kiscsoportosok öltözködésében, vegyék körül őket gyengédséggel, szeretettel.

A családias légkör megteremtése elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. Mindehhez gazdag, tevékenykedtető élet szükséges. A közös élmények az óvodáskor végén biztosítják a gyermekek együttműködését, amiben formálódik egymáshoz való viszonyuk. Az óvónő különféle cselekvésekben is biztosítsa a nyugalmat, az ingerek ne okozzanak a gyermekben zaklatottságot. A gyermekeknek legyen lehetősége minél többször érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet választani, hogy gyakran átélhessék a belülről táplálkozó kedvet, motivációs állapotot. Így kialakul, hogy egy időben, egymástól függetlenül különböző motivált cselekvések alakulnak ki egyénileg és csoportosan is, ahol a gyermekek képesek alárendelni spontán aktivitásukat a közös tevékenységeknek. Az osztott csoportok minél több programot szervezzenek a kicsik és a nagy óvodások együttműködésére. A vegyes csoportokat működtető óvodák viszont segítsenek abban, hogy az azonos korú 5-6-7 éves gyermekek is folytassanak külön tevékenységet.

A gyermek – gyermek, a felnőtt – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése

Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt közössége, gyermekközössége. Ebben kiemelkedő szerepe van az óvónőnek, aki irányítója, s egyben társa is a gyermekeknek. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal együtt. A korlátokat úgy szükséges megszabni, hogy az adott korosztály meg tudjon felelni az elvárásoknak.

A nevelés akkor lesz hatékony, ha az óvónő az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára – egyéni sajátosságait figyelembe véve – érthetővé, vonzóvá tudja tenni. A gyermekek neveléséhez először meg kell teremteni a jó kapcsolatot a szülőkkel, nagyszülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttneveléshez. *A nehezen szocializálható, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével.*

A bizalmas kapcsolatban a gyermekek egyéni jellemzőit megismerheti az óvónő, ami elengedhetetlen feltétele az egyéni nevelésnek. Nagyon fontos, hogy biztosítsunk „személyes perceket", amikor csak egy gyerekre figyelünk, vele játszunk, beszélgetünk. Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.

A felnőtt – gyermek kapcsolatban a következő alapelvek jelenjenek meg: az óvónő próbálja megérteni – elsősorban érzelmileg – a gyermeket. Az utasítás helyett igyekezzen kérdezni, ami elősegíti a megértést, az átérzést. Így elérhető, hogy a gyermekek igénye, akarata, energiája ne legyen visszaszorítva, hanem más irányba terelhetővé válik.

A gyermekek mágikus képzelete sokat segíthet a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításában.

Az óvodapedagógus magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala. A gyermekek tevékenységéhez az óvónő biztosítson nagy szabadságot, a pontos határok megjelölésével. A határokat meg kell védeni a gyermeki tiszteletben tartás érdekében. Tehát a nagy szabadság, a világos határok azt jelentik, hogy az óvónő röviden, egyértelműen, pozitívan fogalmazza meg azt, amit akar, vagy amit nem akar. Az óvónő többszöri „határátlépésnél" vezessen be konzekvenciákat, következményeket. Ugyanakkor adja meg a lehetőséget a javításhoz. Alakítsa ki a közösségi élet szabályait. Legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását.

Az óvodapedagógus segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak. A gyermekek érdeklődjenek a közösség érdekében végzendő feladatok iránt, érzelmileg éljék át a közös aktivitásból eredő célok teljesítését. Örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös együttlétekbe. Az óvónő nevelje a gyermekek érzelmi fejlődését a kialakult összeütközések feldolgozása után. A konfliktust feloldó megbeszéléseket kellő odafigyeléssel, kivárással hallgassa meg az óvónő, hogy véleményt tudjon mondani a történtekről úgy, hogy a gyermekek saját felelőssége erősödjön.

Az óvónő bátorítson minden gyermeket a csoporton belül, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon. Az agresszív viselkedésű gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet az agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni szükséges.

A felnőtt – gyermek társalgásában világos, egyértelmű, építő, előreívelő megfogalmazást jelenjen meg, a kívánság tárgyilagos megnevezésével, az ok kiemelésével. Biztosítson az óvónő minden gyermeknek személyes perceket, hogy a jó kapcsolatot megerősítse. Ezekben a beszélgetésekben a mások és a saját érzések elfogadása és megfogalmazása is kapjon hangot. A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélőtárs megbecsülése, értékelése, a kölcsönös eredmény keresése, melyből mellőzendő a megbántás, hibáztatás, gyakori bírálgatás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás. A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észreveteti és a sikertelenséget segíti elviselni. Tilalom helyett a felnőttek adjanak választási lehetőséget a gyermekeknek, hogy önálló döntéseket hozzanak, a változtatásra képessé váljanak.

Az óvónő örömét jelezze dicsérettel, és félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket, problémákat.

A humor jó segédeszköz a pozitív töltésű viszonyok ápolásában, a szeretet egy bizonyos formája. A nehézségeket a humor feloldja, a görcsösséget megszünteti.

Ezeket az elveket hozzuk nyilvánosságra. Alkalmazzuk az óvoda minden dolgozójával és a szülőkkel is.

A programot adaptáló óvodák tegyék ki a csoportjuk folyosójára, mert ez sugallja az óvoda nevelési felfogását is.

A bátortalan gyermekek nevelésekor az óvónő minél többször örüljön a kisebb előrelépéseknek, fejlődéseknek is.
Hassa át a közösségfejlesztő pedagógiai munkát az odafigyelés, meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzésének meghallgatása, elfogadása, hogy a gyermekek örömteli

optimizmusa fejlődhessen. Az óvónő hívja segítségül a nevelésben a célirányosságot. Elemezze, vizsgálja a gyermekek társas kapcsolatát, viselkedését.

Használjon minél több elemzési eszközt az egyéni jellemzők kimutatásához.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ez érzelmekben, szavakban, tettekben nyilvánuljon meg.
- A gyermekeknek igényévé válik a viselkedés és helyes cselekvés szokásszabályinak betartása.
- Egymást figyelmeztetik a szabályok megszegése esetén.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Konfliktus helyzetben társaikkal egyezkednek. Érdeklődnek társaik iránt, ha az óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- Igényükké vált a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik. Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit. Szavak nélkül értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Konfliktushelyzetben társaikkal képesek egyezkedni.
- Érvényesítik kezdeményezőkészségüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

5.3 Az óvodai élet megszervezése

1. *A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket. Ezek a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.*

2. *A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.*

3. *Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.*

4 *Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg. A teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében megszervezve az óvodapedagógus jelenlétében és közreműködésével.*

A napi életritmus kialakítása alapvető feltétele a testi – lelki harmónia megteremtésének. Ezért az óvónő a családdal közösen alakítsa ki a gyermekek napirendjét, ami igazodjon a különböző tevékenységekhez, a gyermek egyéni szükségleteihez, a kialakított szokásokhoz.

A rendszeresség és ismétlődés érzelmi biztonságot nyújt a gyermeknek.

Lényeges, hogy az egész nap során érvényesüljön a folyamatosság, a rugalmasság elve. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása. Hangsúlyozva a játék kitüntetett szerepét a gyermekek napirendjében.

Az óvónő és a dajka teljesítse a gyermekeknek azt az alapvető igényét, hogy a gondozás során is személyes kapcsolatot alakít ki velük, segítve ezzel is az egyre nagyobb önállóságukat.

A napirendben külön időpontot (pontokat) jelöljön meg a gyermekek rendszeres mozgására, mozgásos lehetőségeire.

A napirendjavaslat tájékoztatást nyújt arról, hogyan épülnek egymásra a különböző tevékenységek. A modellként bemutatott példa korcsoportonként, az egyes évszakok által meghatározott feltételek szerint módosítható.

Javaslat a gyermekek napirendjének elkészítéséhez

Időtartam	*Tevékenység*
6.00 – 7.30	Játék a gyűjtőcsoportban
7.30 – 10.30	Játék a csoportszobában Személyes percek Játékban integrált egyéni és mikro csoportos tevékenységek - rajz, mintázás, kézi munka - ének – zenei készségek fejlesztése - környezetben szerzett élmények, tapasztalatok rendszerezése - részképességek fejlesztése egyéni szükséglet alapján - testápolási teendők - tízórai - vers, mese, dramatikus játékok, anyanyelvi játékok Mindennapos testnevelés, ill. testnevelés foglalkozás
10.30 – 12.00	Játék a szabadban - mozgásos játékok, tevékenységek, séták

12.00 – 13.00 Ebéd

- Testápolási teendők

13.00 – 15.00 Pihenés, alvás mesével, altatóval

15.00 – 16.00 Testápolási tevékenységek, uzsonna, játék

16.00 – 17.00 Játék a gyűjtőcsoportban vagy az udvaron

Javaslat a gyermekek heti rendjének elkészítéséhez

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Vers,mese, dramatikus játék	Vers,mese, dramatikus játék	Vers,mese, dramatikus játék	Vers,mese, dramatikus játék	Vers,mese, dramatikus játék
Ének-zene anyanyelvi nev.	Anyanyelvi nev.	Anyanyelvi nev.	Anyanyelvi nev.	Anyanyelvi nev.
	Rajz, mintázás, kézimunka			Mozgás, mozgáoso játékok
	Környezet megszerettetése, megismertetése	Környezet megszerettetése, megismertetése	Környezet megszerettetése, megismertetése	

A heti rendet a csoportban dolgozó óvónők állítják össze, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével, a kezdeményezések, ill. foglalkozások heti számának megtartásával.

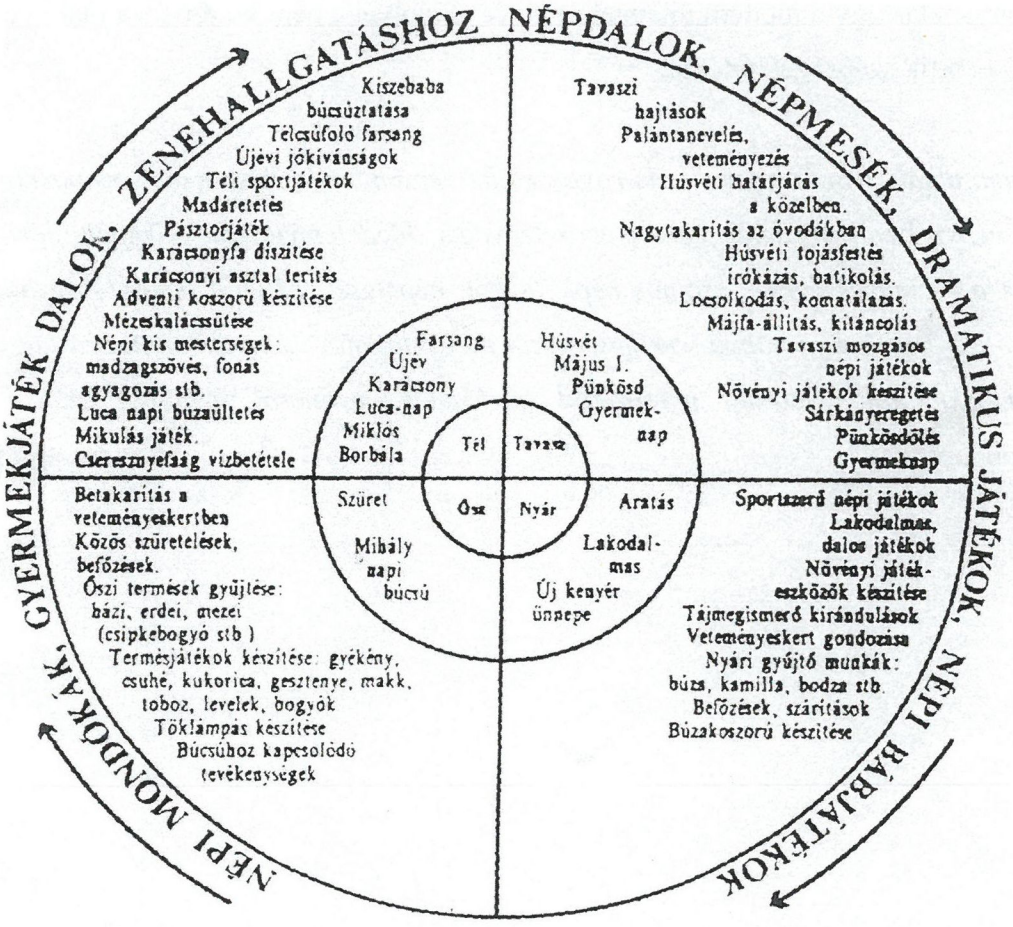
6. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGKERETE

6.1 Hagyományőrzés, népszokások

Ez a program a hagyományőrzést, a népi kultúra ápolását az óvónők feladatának tekinti. Az óvónő építse be a kisgyermek nevelésébe mindazon értékeket, amelyek a környezet megőrzött vagy a folklór az óvodások számára megőrzésre érdemesnek tart. Az óvónő teremtse meg azt a milliőt, amelyben az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves része a hagyományápolás. Így a modern világgal ötvözve tovább él a népi kultúra, s a mai gyermekek is megismerhetik szépségét, értékét.

A program olyan óvónőt igényel, aki ragaszkodik népünk múltjához, képes azonosulni azzal. Tudja a népszokások eredetét, ismeri azok lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit. Jártasságra tesz szert a kézművességben, számos népi játékot, népmesét, népdalt ismer. Nagyon fontos, hogy lakóhelyének hagyománya szerint tervezze meg feladatát. A hagyományőrzés úgy marad fent, ha családtól családig, gyermektől gyermekig, óvónőtől óvónőig, szájról szájra hagyományozód

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységi formák

Az óvodában ünnepelhető jeles napok időrendi sorrendben

Kisasszonyok napja	szeptember 8.
Iváncsai búcsú	szeptember 2., vasárnap
Mihály napja	szeptember 29.
Teréz napja	október 15.
Orsolya napja	október 21.
Farkas napja	október 31.
Márton napja	november 11.
Katalin napja	november 25.
András napja	november 30.
Advent	november 30. után első vasárnaptól a negyedik vasárnapig
Borbála napja	december 4.
Miklós napja	december 6.
Luca napja	december 13.
Karácsony	december 24., 25., 26.
Újév	január 1.
Vízkereszt	január 6.
Farsang	január 6 – tól húshagyó keddig tart
Gyertyaszentelő	február 2.
Balázs napja	február 3.
Zsuzsanna napja	február 19.
Mátyás napja	február 24.
Gergely napja	március 12.
Sándor, József, Benedek	március 18., 19., 20.
Húsvét	az első tavaszi nap – éj egyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap
György napja	április 24.
Május elseje	május 1.
Szervác, Pongrác, Bonifác	május 12., 13., 14.
Pünkösd	Húsvét utáni 50. Napon

Példák az óvodai megvalósításra

Mihály nap (szeptember 29.)

Figyeljék meg az állatok viselkedését. Készítsenek vásári árukat kézimunkával és barkácsolással. Segítséggel rendezzék be a vásár helyszínét és árulják portékáikat. Tanuljanak vásári kikiáltókat, verseket és énekes játékokat

Teréz nap (október 15.)

Szervezzenek szüretelőnapot az óvónő segítségével. Szemezzék, préseljék a szőlőt, kóstolják a mustot. Hallgassanak énekeket, mondókákat, verset a szőlőről, almáról, dióról és a szüretről. Játszanak „csőszös" énekes játékokat

Orsolya nap (október 21.)

A gyermekekkel közösen takarítsuk be a kerti veteményeseket egy csoporttársuknál (répa, cékla, kelkáposzta stb.) Készítsünk savanyúságot. Faragjunk egyszerű nyomóformákat zöldségfélékből.

Advent

Ismerkedjenek advent jelképeivel: koszorú, naptár. Segítsenek ezek elkészítésében.

Borbála nap (december 4.)

Figyeljék a vízbe tett cseresznyeágat.

Miklós nap (december 6.)

Nézegessenek Mikulással kapcsolatos könyveket. Köszöntsék énekkel, verssel a Mikulást.

Luca napja (december 13.)

Ültessenek ezen a napon búzát. Luca naptárt is készíthetnek, amelybe berajzolhatják a napi megfigyeléseket.

Karácsony (december 24., 25., 26.)

Ismerkedjenek meg a karácsonyi népszokásokkal. Készítsenek ablak- és asztaldíszeket. Gyúrjanak, süssenek és díszítsenek mézeskalácsot. Készítsenek ajándékot, lepjék meg szeretteiket. Tanuljanak karácsonyi dalokat és verseket.

Farsang (télbúcsúztató népszokás)

Segítenek jelmezük, maszkjuk elkészítésében. Vegyenek részt a csoportszoba feldíszítésében, átrendezésében. Mondogassanak bálba hívogató mondókákat és névcsúfolókat. Énekeljenek farsangi dalokat. Kedvük szerint vegyenek részt az ügyességi játékokban.

Húsvét

Kiszejárás, illőzés, határkerülés, zöldágjárás tojásfestés. A fiúk tanuljanak locsolóverseket. A lányok készítsenek tojást a fiúknak berzsenyeléssel, viaszolással, karcolással vagy maratással. A fiúk locsolják meg a lányokat és az óvónőket, dajka néniket. Komáljanak egy választott csoporttal.

Május elseje

A fiúk a lányoknak – felnőtt segítségével – felszalagozzák és felállítják a májusfát. A fát járják körbe a gyerekek tavaszi dalokat énekelve.

Pünkösd (Húsvét utáni 50. nap)

Király – királyné választás. Tanuljanak a pünkösdi király – és királyné választáshoz énekeljenek énekes játékokat, dalokat.

Az óvodában a jeles napokon kívül egyéb hagyományos ünnepek, rendezvények:

- március 15.
- Anyák napja
- Gyermeknap
- Nagyok búcsúztatása
- Gyermekek születésnapjának megünneplése
- Föld napja
- Madarak – fák napja
- Kirándulások szervezése (víz napján Duna part, Madarak – fák napján Adony stb.)
- Gyermekműsorokon való részvétel
- Múzeumlátogatás lehetőség szerint

7. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI

7.1 Játék, játékba integrált tanulás

A játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő élményt adó tevékenység.

A belülről indított és vezérelt játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése. Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása. Továbbá célunk, hogy minél sokrétűbb, tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékba integrált tanulás.

Az óvodapedagógus feladatai

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével. A gyermekek beszédkészségének fejlesztése a játékszituációkban. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja *az élményszerű, elmélyült játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételt teremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el.*

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása (légkör, hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés – élmények)

Derűs, alkotó légkör

Alkotó kedvű légkört elsősorban olyan játék biztosításával érhet el az óvónő, ahol a gyermek szabadon dönthet abban, hogy kivel játszik, milyen játékot választ, milyen témát dolgoz fel, milyen eszközzel jeleníti meg azt, milyen helyet választ és mennyi ideig tart a játéka. Az óvónő teremtse meg mindezekhez a feltételeket. A játékos légkört segíti a sok új ötlet is, a kellő időben adott segítség, megerősítése. A csoportban csak annyi szabályt vezessünk be, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a sokféle manipulációt, az elképzelések valóra váltását, a biztonságérzetet. A kreatív légkör segíti a gyermekek ötleteinek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását. A szabad játék során a gyermekek feszélyezettség nélkül tudjanak önállóan vagy társaikkal önfeledten játszani.

Fontos az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakítása. A természetes, hiteles, érzelem gazdag „anyapótló" óvónői magatartás. Az óvónő kezdeményezésére a gyermekek szívesen vesznek részt az énekes és mozgásos játékokban. A képességfejlesztő játékoknál a gyermek szabadon válasszon a felkínált szerepek, játékhelyzetek, játékok között. Az óvónő az együttjátszás során teremtse meg a kezdeményezett játékhoz szükséges témát, eszközöket, szabályokat és a helyet. Az óvónő az oldott légkör érdekében bátran használjon humoros kifejezéseket és tréfás szavakat.

A különböző típusú játékokhoz szükséges hely biztosítása

A gyermekek a csoportszobában szükség szerint önállóan vagy amíg erre nem képesek, az óvónő segítségével alakítsák ki a játékuk számára megfelelő helyet.

A csoportszobában legyen helye a többféle állandó és variálható, vagy új elkülönített „kuckónak".

A programnak jelentős szerepe miatt kiemelkedhet a különösen esztétikus és meghitt mesesarok, amely egyúttal a dramatizálás, bábozás helye. Itt kap helyet az átváltozáshoz szükséges kellékek „kincses ládája" is.

A rajzolásnak, festésnek, szövésnek, tárgykészítő népi játékoknak legyen meg az állandó helye. Az ehhez szükséges kellékek, anyagok, eszközök mindegyik játékidőben álljanak a gyermekek rendelkezésére. A gyermekek játéktere lényegesen megnövekedik az udvaron, ezért ösztönözzük őket arra, hogy minél több nagymozgásos tevékenységet folytassanak. Az időjárás függvényében az óvónő segítse az udvari szimbolikus játék kibontakoztatását (pl. a napi, mozgásos, közlekedési, színpadi, ügyességi és sportjátékok feltételeinek megteremtésével, stb.)

A játékhoz szükséges idő

Az óvodában kiemelt a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A játéktevékenység az óvoda kinyitásával elkezdődik. A gyermekek ettől kezdve szabadon választott játékkal játszhatnak. A játék folyamatosságát a folyamatos napirend jól biztosítja, így a gyermek egybefüggően, a játékok elrakása nélkül játszhatnak több órán keresztül.
Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A 3-4 éves gyermekek szinte egész nap játszhatnak, egyedül, egymás mellett, néha összeverődve, kivéve a tisztálkodás, alvás és étkezés ideje.

Később a gyermekek már összeszokott csoportokban játszanak. A csoportok kialakulásához, szerepek elosztásához több időre van szüksége a kisebbeknek. Ezért az óvónő kísérje figyelemmel a játékot és törekedjen arra, hogy csak akkor ajánljon más játékot, ha már a gyermekek játéka felbomlóban van, azt a körülmények miatt szükségesnek látja.

A gyermekeknek az óvónő biztosítsa a több napon keresztül tartó játékot, hogy olyan tulajdonságuk, mint az állhatatosság, kialakuljon. A napi élet szervezésében az óvónő törekedjen arra, hogy a gyermekek minél több időt kapjanak az udvari játéktevékenységhez.

A kreativitást segítő játékeszközök

A játékeszközök olyan tárgyai a cselekvésnek, amelyek kibontakoztatják és gazdagítják a gyermekek elképzeléseit. Az óvónő a játékhoz olyan eszközt biztosítson, mely ízléses, praktikus, egyszerű félkész játék, hogy sokféle ötlethez, játékfajtára ihlessen.

A gyermekek játékához sok eszközre van szükség. Elsősorban a gyakorló játékokhoz, amelyek fejlesztik a gyermekek pszichikus funkcióját, másodsorba a hagyományos *szimbolikus* játékokhoz szükséges kellékek (papás- mamás, fodrászos, orvosos, stb.), amely ösztönzi a gyermekeket a szerepjátékra, harmadsorban az esztétikai neveléshez szükséges kellékek.

Az óvónő a 4-5-6-7 éves korosztálynak bővítse az eszközválasztékát, elsősorban a *szimbolikusjátékokhoz* kapcsolódó kellékekkel, félkész játékokkal, másodsorban értelem – és képességfejlesztő játékokkal, amit a gyermekek egyénileg vagy mikrocsoportokban az óvónővel, vagy egyedül játszanak. Mozgásfejlesztő játékeszközöket a nagymozgások fejlesztése érdekében, időnként a gyermekek érdeklődésének megfelelően vihetjük be a csoportba. Ezeket a szereket felhasználva a gyermekek bújhatnak, másznak, kúsznak, gurulnak, így elősegítjük a mozgásfajták gyakorlását, fejlesztését, differenciálódását. A szem – kéz koordináció fejlesztéséhez legyenek különböző méretben barkácsoló eszközök. Az udvari játékok szintén a gyermekek nagymozgását elégítik ki. Különböző jelentősége van a változatos méretű labdáknak. Megfelelő pályákat lehet kialakítani. Nagymozgás fejlesztése érdekében fontos futó, fogó játékok szervezése, télen csúszkálás, szánkózás lehetőség szerint.

A gyermekek tapasztalatainak gazdagítása, élmények szerepe a gyermek egyéni igényeinek, sajátosságainak figyelembevételével

A gyermekek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal a játék tartalmát gazdagítják. Az óvónő tegye lehetővé, hogy a családban, óvodában tágabb természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek újra és újra a játékidőben is átélhessék. A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének alakítása a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva.

A gyermekek játékában keverednek a különböző játékfajták, folytatódik az a fajta manipulálás, amely a játékeszközük rakosgatásával érhető utol, vagyis a **gyakorló játék**. Ezért legyen módja a gyermekeknek megismerni az eszközöket, tárgyak különböző tulajdonságait, így a véletlen cselekvéshez örömérzés társul. Ez az örömérzés ad alapot a cselekvés többszöri megismétléséhez, amely szinte ritmikusan jelentkezik. Az óvónő biztosítsa a gyakorló játékhoz szükséges eszközöket, s játékával adjon mintát a játékok helyes használatához, a játékok elrakásához. Ez a tevékenység jól fejleszti a szem – kéz koordinációt, hat a laterális dominancia kialakulására.

Az óvónő kísérje figyelemmel a gyermekek halandzsázását. A többszöri ismétléssel elmondott szöveg ritmusa a gyermekekben pozitív érzelmeket kelt. Az óvónő segítse a gyermek játékát továbbfejlődni. Már a legkisebbeknél is megjelenik a **szimbolikusjáték**. Az óvónő szervezzen és vállaljon szerepeket, hogy a különböző kapcsolatok kialakítása minta legyen a közös cselekvéshez. A gyermekek vállaljanak szerepeket, használjanak szimbólumokat a „mintha" helyzetek megteremtéséhez.

A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény igazi táptalaja a **dramatizálásnak, bábozásnak**. Az egyszerű mesék megjelenítésében legyen résztvevő az óvónő, adjon modellt egy – egy szereplő megformálásához. Kezdetben használjanak minél több kelléket a képzeletbeli képek megjelenítéséhez, illetve a beleélő képesség, önkifejezés fokozása érdekében.

A bábozás először az óvónő előadásával jelenjen meg az óvodában. Lehet a csoportnak kedvenc bábja, akinek szívesen elmondják sikereiket, örömüket, bánatukat. Ezt a bábot is helyezzék a többi közé, hogy a gyermekek tapogathassák, megszeretgethessék. Az óvónő a bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges kellékeket a gyermekkel közösen készítse el. Az elkészített eszközökkel mindig lehessen játszani. A **konstrukciós játékhoz** kapcsolva jelenjen meg a barkácsolás, elsősorban az óvónő által barkácsolt kellékek készítésével, amit az óvónő a gyermek aktív bevonásával hoz létre. A gyermek konstrukciós játékára legyen jellemző a formagazdagság. A gyermek élje át az „én készítettem" alkotás örömét. Legyenek képesek arra, hogy bonyolultabb tárgyakat, alkotásokat hozzanak létre. Használjanak különböző eszközöket.

A gyermekek játszanak olyan egyszerű szabályokhoz kötött ügyességi és szimbolikusjátékokat, amelyek könnyen betarthatók. Az óvónő tervezzen olyan **szabályjátékokat**, amelyek a gyermekek mozgásigényét is kielégítik.

Az óvónő szeretesse meg a szabályjátékokat. A gyermekeknek adja meg azt a lehetőséget, hogy ők is hozzanak létre szabályokat. Legyenek a játék vezetői maguk a gyermekek is. Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy a beleélés kifejlett formája kialakulhasson, minél többféle szerepet megformálhasson és a szerepegyeztetésben sikeresek legyenek. A gyermekek játékelgondolása fejlődjön.

Jelenjen meg a többféle ötletből kialakított tartalmas játék, ami fejleszti a gyermekek kommunikációs képességét, szabálytanulási készségét, társakhoz való viszonyát, az együttélés cselekvőképességet.

Az óvónő a szülők, gyermekek bevonásával barkácsoljon különböző típusú bábokat, hogy együttes, cselekvő megjelenítésre ösztönözze őket.

A játék klasszikus tartalma nálunk kiegészül a népi játékokkal. Ezek a játékformák többnyire minden korosztály játékát gazdagítják, a kicsik játszanak óvónőjükkel höcögtetőket, lovagoltatókat, ujj játékok stb. egyszerűbb népi dalos játékokat.
A nagyobbak szerepjátékai: az énekes-táncos játékok, mozgásos és küzdő játékok, népszokásőrző dramatikus játékok.

Az óvónő játéksegítő módszerei

Az óvónő játéksegítő metódusai legyenek szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, az óvónő irányítása legyen játékot követő, szemléltető, hagyja a gyermekeket cselekedni.

A kiscsoportosok esetében – ha szükség van rá – az óvónő legyen játékkezdeményező, modellnyújtó játszótárs. Ebben a játékhelyzetben is legyen támogató, engedő és elfogadó.

Segítsen azok játékában, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények. Az óvónő avatkozzon be a játékba, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás épségét, játékát.

A gyermekek beszédkészségének, fejlesztése játékszituációkban

A játék számtalan lehetőséget nyújt a kommunikálásra, a párbeszédek kialakítására. Szerepvállalásaink mintát adnak a gyermekeknek nyelvünk helyes használatában, és a beszédet kísérő jelzések tekintetében.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

A gyermekek képesek kitartóan, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni. Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.

- Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.
- Bonyolult építményeket képesek kreálni.
- Élvezik a szabályjátékokat, és képesek a normák betartására, a kudarcok elviselésére.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.

Játékban integrált tanulás

A gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet. Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvodás gyermek értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű, szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, ismereteink, képességeinek, tanuláshoz való viszonyainak pozitív formálása, bővítése, rendezése.

Az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés, gyakorlati problémamegoldás, tanulás a gyermek kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzést is magában foglalja. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Az utánzásos minta – és modellkövetéses magatartás – és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig az óvónő a főszereplő. Később felerősödik a társak hatása is. A program felfogása szerint a játékba, tevékenységbe megvalósuló integrált tanulás azt jelenti, hogy az óvónő által kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak úgy, hogy nincs közben játékelrakás. A tehetséges gyerekeknek lehetőséget biztosítunk, hogy tevékenységeikben maximálisan el tudjanak mélyülni.

A gyermekek a tevékenységek befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz vagy újat kezdhetnek. Egyetlen egy napon nem valósul meg ez az alapelv, amikor az óvónő szervezett mozgástevékenységet tervez.

A szervezett tanulás formái (mindhárom korcsoportban egyaránt alkalmas)

Kötelező: mindennapos mozgás

Kötelező vagy kötetlen formában:

- ének, zene, népi játék, tánc
- verselés, mesélés
- dramatikus játékok

Kötetlen:

- rajz, festés, mintázás, kézimunka (vizuális nevelés)
- ének – zene, énekes játékok
- külső világ tevékeny megismerése
- dramatikus játékok
- egyéni fejlesztések

Szervezett tanulási időkeret:

3-4 évesek	napi 15-20 perc
4-5 évesek	napi 25-30 perc
5-6-7 évesek	napi 35-40 perc

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek játéktevékenysége

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek is igénye a játék, annak minden kedvező hatásával. Fontos a nyugodt, kiegyensúlyozott légkör, hogy a gyermek fokozottan biztonságban érezze magát, figyelmét a tevékenységre tudja összpontosítani. A sokirányú tapasztalatszerzés elősegítésére fontos a minél hosszabb megszakítás nélküli játékidő biztosítása. Törekedni kell arra, hogy őket is minél hamarabb bevonjuk a közös játékba. Lehetőséget kell biztosítani a pozitív és negatív élmények „kijátszására", valamint, hogy mindenfajta játéktevékenységben részt vehessenek.

A program megvalósításához szükséges tanulási módszerek

A módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátosságai, testi – lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja. Az óvónő az eljárásait változatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombinálja. A játékosság, közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemezgetés, rendszerezés minél gyakrabban jelenjen meg a tevékenységekben. Az élmények elmondása, az otthoni és óvodai megbízások adása, a szülők, nagyszülők bevonása a tanulási folyamatba, az önálló feladatmegoldások, önellenőrzésre, önértékelésre való késztetés mind hasznos módszerei a programnak. Az óvónő törekedjen módszertani kultúrájának kiművelésére.

Alapelvek a tanulási folyamatok értékeléséhez

A gyermekek akkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Ezért az óvónő törekedjen arra, hogy minden gyermek minden nap kapjon valami pozitív megerősítést. Kerülje a sztereotip értékeléseket

(ügyes vagy, stb.), helyette a gyermekek konkrét, jó cselekedetét, tettét emelje ki. Az óvónő alkalmazza a differenciált, árnyalt értékelést.

Alkalmazza a jutalmazás sokféle módszerét: simogatás, pillantás, testközelség, gesztus, mimikát, szóbeli közlés, egyénileg, a csoport és szülők előtt egyaránt.
Az óvónő tegyen meg mindent annak érdekében, hogy ne kerüljön sor az óvodában tárgyi jutalmazásra (kerülje a képek, pontok osztogatását).

A büntetés teljes mértékben kerülendő a tanulási folyamatban, mert a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, motivációját visszaszorítja, lefékezi. Az óvónő a tanulási szokásokat alakítsa úgy, hogy egy gesztus, tekintet, egy átrendeződés, egy kérdés segítsen a nemkívánatos magatartás megszüntetésében.

Az óvónő törekedjen arra, hogy minden gyermek reálisan ismerje meg testi. lelki, szellemi értékeit, de azt is tuja, hogy melyek a hiányosságai.

7.2. Verselés, mesélés

A tevékenység célja: *hozzájárulnak* a gyermek *érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez.* Értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.
A gyermekek saját vers-, és mesealkotása, annak mozgással, vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja, *melyek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.*

Az óvodapedagógus feladatai

a felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása
a 3-7 éves korban kedvelt hagyományos és új művészeti komplex tartalmi formák biztosítása (mesélés, mondókázás, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok)
a gyermekek nyelvi fejlesztése az irodalom eszközeivel

A felhasznált irodalmi anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő összeállítása

A felhasznált irodalmi anyagok igényes *és erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre*. Csak a művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják az esztétikai élmény mélységét. Ezért a mű választásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság.

Az óvónő a 3-4 évesek versanyagát népi mondókákból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású, játékos verseiből állítsa össze. Olyan meséket válasszon, amelyek cselekménye egyszerű. Érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik. A 4-5 éves korú gyermekek meséi már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus - realisztikus mesék. Kapjanak helyet a magyar klasszikusok és *a kortárs* modern mesék is. Ebben a korban a népi mondókák, névcsúfolók, halandzsa szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát. Szerepeljenek a vidám, humoros versek, klasszikus és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei.

Az 5-6-7 éves kor a mesehallgatás igazi ideje, *mely kiválóan alkalmas a gyermek szemléleti és világkép alakításában.* Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus – realisztikus meséken át épüljenek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába. A gyermekek a meseregényeket is szívesen hallgatják, folytatásokban napokon keresztül izgatottan várják. A gyermekek versanyaga gazdagodjon a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. Ismerjenek meg olyan közmondásokat, amelyeket a környezet gyakran hangoztat. Az óvónő tervezzen bátrabban lírai verseket, mert a gyermekek már ebben a korban is megérzik a költői képek érzelmet kifejező erejét. A kiválasztott versek, mesék erősítsék meg a környezet megszerettetését, a néphagyomány ápolást, *az évszakok szépségét tárja fel a gyermek előtt.*

3-7éves korban kedvelt hagyományos és új művészeti komplex tartalmi formák, munkaformák és módszerek biztosítása a vers, mese, dramatikus játéktevékenység minőségének fejlesztéséhez.

Az óvodába kerülő 3-4 éves gyermekek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz tapadnak. A népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok felettébb nagy élvezetet jelentenek a gyermekeknek, mert a felnőtt ölében, testmelegében teljes biztonságérzetben hallgatják.

Ez a többször átélt fizikai kontaktus sokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában. Az óvónő teremtsen minél több lehetőséget a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. A gyermekek az óvónővel együtt sokszor ismételjék az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat, de sohase keltse bennük ez a gyakorlás érzetét.

Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktassuk rá a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására. A mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a mese dramatikus feldolgozásának. Először az óvónők, a nagyobb gyermekek, majd a kicsik fokozatos bevonásával próbálják megjeleníteni az egyszerű meséket. Rövid, improvizált jelenetek bemutatásával a gyermekek ismerjék meg a bábokat.

Az óvónő mutasson be párbeszédes formában előadott rövid, ötletes jeleneteket.

A könyvek megszerettetése érdekében a gyermekek lapozgassanak leporellókat, színes könyveket.

A bábok számát fokozatosan növelje. A vers, mese, dramatikus játékokhoz kellékeket használjon az óvónő., ami elősegíti a képzeleti képek előhívását, s a mesékhez való erős kötődés kialakulását.

Az óvónők és a nagycsoportos korú gyermekek bábozzanak, dramatizáljanak minél több alkalommal a kisebbeknek. Legyen ez egyben színfoltja az óvodai ünnepeknek, rendezvényeknek. A kiscsoportos korú gyermekek 10-12 mondókát és 10-14 új mesét ismerjenek meg.

A 4-5 éves gyermekekben kialakul a mese, a vers szeretete. Igénylik, izgatottan várják az óvónő meséit. A gyermekek arcán megjelenik a megfeledkező áhítat, figyelő ámulat. Játékukban mind gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás és az ismert mondókák, halandzsa

szövegű kiolvasók ismételgetése. Az új versek kapcsolódjanak a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához. Az óvónő segítségével jelenítsék meg a meséket, a gyermekek élményeit. Rögtönözzenek bábjátékot. 5-6-7 éves korban is minden adandó alkalmat használjon fel az óvónő a kiolvasók, rigmusok ismételgetésére. 4-5 kiolvasóval gazdagodjon a nagycsoportok mondókarepertoárja. A gyermekek játszanak a rímes találós kérdésekkel, alkossanak együtt rímjátékot. A gyermekek ismételgessék az előző években tanult verseket. Az új versek (15-20) bemutatása kapcsolódjon a gyermekek élményeihez. Az óvónő a gyermekeket lehetőleg ne szavaltassa kórusban. Kerülje az éneklő hanglejtést. Ügyeljen a szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.

A hallott egyszerű meséket önállóan tudják dramatizálni, bábozni. Az óvónő – főleg a délutáni pihenés alatt – olvasson a gyermekeknek folytatásos mesét. A gyermekek próbálják meg a mese önálló befejezését, új mesék kitalálását. A közösen kitalált meséket nevezzék el a „mi mesénk" – nek. A gyermekek fejezzék ki a mese cselekményét mozgással, mimetikus játékkal. A hallott élményhez társuló vizuális élmény lehetőséget ad az ismétlésre, az élmények felelevenítésére. A nagyobb gyermekek halljanak 15-20 mesét a nevelési év folyamán. E tevékenység mindennap megjelenik az óvodában. Egy héten keresztül ugyanazt a mesét hallják a gyermekek, hogy a rákövetkező héten eljátszhassák, megjeleníthessék különbözőképpen a mesealakokat.

A gyerekek szeretik rajzban kifejezni vers- és meseélményeiket. Ezekből készítsenek közösen albumot.

Az óvónő közvetett módon, pl. zenei szignállal, mesepárnák elkészítésével, gyertyagyújtással csalogatja a gyerekeket a meséhez. Amikor minden gyermek megérkezik, csak akkor kezdi el a mesét, gyertyafénynél vagy lámpagyújtás után A tevékenység befejezését jelzi a gyertya elfújása vagy az óvónő éneke, ami stílusosan kapcsolódik a meséhez.

A gyermekek anyanyelvi képességének fejlesztése a versekkel, *mondókákkal,* mesékkel, dramatikus játékokkal

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Az anyanyelvi ismeretek, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek *egyéni* meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és dramatikus játékok. A beszélő környezet segítségével a gyermekek elsajátíthatják a helyes ejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet, a javítgatás elkerülésével. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, megfelelő artikuláció, a hangkapcsolatok törvényszerűségei. A gyermekek a mesékből, versekből sok új fogalmat ismerhetnek meg. A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozásra, önálló versmondásra. A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszédek kialakítására. Az óvónő szerepvállalásai modellértékűek a szókapcsolatok, nonverbális jelzések (mimika, gesztus), hanglejtés, hangsúly, hangerő, hangszín tekintetében. A hangszínnel, hangerővel bánni tudást a dramatikus játékok segítik elő. Az óvónő által kezdeményezett anyanyelvi játékok adjanak teret az artikuláció, szókincs, kifejezőkészség fejlesztéséhez (pl. hangutánzó játékok, fonémahallás, fejlesztő játékok, légzési technikát segítő játékok, szinonimakereső játékok, stb.). A beszédhibás gyermekek fejlesztéséhez logopédus segítségére van szükségünk.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése mesével, verssel

A központi idegrendszeri károsodás, megzavarhatja a figyelem összpontosítását, a gyermek rövid ideig képes koncentrálni, figyelme könnyen elterelődhet. A megismerési folyamat, a kevesebb tapasztalat, illetve a szegényesebb szókincs következtében, a történések, események elmondása során, a gyermekek rövidebb mondatokat használnak, kevésbé színes a kifejező készségük. Az előforduló beszédzavar, nehezítheti a mesék, versek előadását, gátlásossá teheti a gyermekeket. A kommunikációs zavarok (gesztus, mimika, testbeszéd), a versek, mesék reprodukálását befolyásolhatják. Az állandó akadályozottság, megfelelő segítség nélkül, negatívan hat az érzelmekre, gátlásossá, fokozottan érzékennyé teheti a gyermeket. A felsorolt problémák esetlegesek, sok múlik azon, hogy a gyermek részesült-e korai, komplex gyógypedagógiai fejlesztésben, amelyben figyelmet fordítanak a szülők számára a neveléshez adott javaslatokra is. A mindennapos mese-vers kezdeményezéseken

tapintatosan kell kezelni az érintett gyermekek figyelmének korai fáradékonyságát, fokozatosan kell növelni a figyelem tartósságát. Fontos, hogy ezek a gyermekek is vegyenek részt a mindennapos mese ceremónián, érzékeljék az irodalmi alkotások hangulatát, éljék át a szöveg humorát. Törekedjünk arra, hogy oldjuk gátlásosságukat, lehetőséget adjunk a kommunikációs zavarral küzdő gyermekek számára is a versek, mesék elmondására. Olyan feltételeket, szituációkat teremtsünk, amelyekben a megfelelő hatások érvényesülhetnek.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen ismételgetik a verseket, rigmusokat
- Várják igénylik a mesehallgatást
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak az óvoda kiscsoportosainak és maguk szórakoztatására is.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- Elfogadja önmagát, társait különbözőszerepekben
- Lehetőleg iskoláskorra tiszta artikulációval beszéljenek.

7.3 Ének – zene, énekes játék, gyermektánc, zenehallgatás

A tevékenység célja*: népdalok hallgatása*, az ölbeli játékok, népi gyermekdalok, az énekes játékok, táncok nyújtsanak örömet a gyermekeknek, egyben keltsék fel zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat /egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás/.
Fontos a közös éneklés, közös játék örömének megéreztetése. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Az óvodapedagógus feladatai

A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása. A 3-6-7 éves korban megtervezhető zenei képességek fejlesztése kreatív, játékos módszerekkel. A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása. A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal.

A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.

Az óvodai zenei nevelés során a gyermekeket csak „tiszta forrásból" tápláljuk, neveljük, hogy megismerhessék saját zenei anyanyelvüket. nagyon fontos az óvoda gyakorlatában a zenei anyag összeválogatása. Ez több szempont alapján történik:
- Életkor
- Csoport fejlettségi szintje
- Évszakok, jeles napok

A 3-4 éves korú gyermekek ismerjenek meg elsősorban olyan ölbeli játékokat, amelyeket a felnőttekkel közösen játszhatnak. Legyenek ezek között arc-, kéz-, ujj-, simogató, lovagoltató játékok. A szeretetkapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egy láncszeme a tapintásos kontaktussal összekapcsolt zenei élmény. A kicsik egyszerű, 4-5 hangból álló, olyan énekes játékokat ismerjenek meg, amelyek játéka álló helyzetben, játékos mozdulatokkal eljátszható. A gyermekek mindössze egy-két komponált gyermekdalt tanuljanak meg az ünnepek köszöntésére.

A 4-5 éves gyermekek tanuljanak mondókákat, és még mindig játsszon velük az óvónő ölbeli játékokat. Ők már képesek arra, hogy dúr hexachord hangkészletű énekes játékokat énekeljenek, amelyekkel mozgásuk is jól fejleszthető. Ismerjék meg a csigavonal,

hullámvonal, szerepcserére épülő játékokat. A nyolcad, negyed ritmusképeken túl megjelenhet már a szinkópa is. Az óvónő az alkalmi dalokat úgy válassza ki, hogy azokhoz utánzó mozdulatokat, játékokat lehessen kitalálni. Ezek egyik játékos lehetősége a kiolvasó, amit különböző játékhelyzetekben is alkalmaznak a gyermekek. A zenehallgatáshoz olyam műveket gyűjtsön az óvónő, amit maga tud előadni és amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését az értékes zene iránt. Az óvónő élethelyzethez kapcsolva tervezze meg a zenei élmény közvetítést. Az óvónő érzelmi hatású dalokat, népdalokat énekeljen, és a zenehallgatási anyag megválasztásánál vegye figyelembe a nemzetiségi és az etnikai kisebbség hovatartozását. Valamint jelenjen meg a mindennapokban a magyar komponált műzene, altatódalok és a klasszikus műzene is.

A 3-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

A 3-4 éves gyermekek tanuljanak meg 6-8 mondókát, ölbeli játékot és 10-15 énekes játékot. A rövid mondókák, dalok kétnegyedes üteműek, amelyekben negyed és páros nyolcad ritmusok legyenek. E kor legjellegzetesebb játéka az ölbeli játék.

A gyermekek a jóízű játékok közben közvetve szerzik meg a zenei készségeket, és ismerik meg az alapfogalmakat. Tudjanak halkabban, hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni. Figyeljék meg a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét.

Érzékeljék különböző mozdulatokkal az egyenletes lüktetést. Az óvónő énekelgesse a gyermekek nevét, jelét, csalogassa őket énekelve a közös játékba, tevékenységbe. Az óvónő keltse fel a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt, hogy képesek legyenek az áhítatos zenehallgatásra. Minél több zenei élményt közvetítsen, elsősorban énekes előadásával. A mindennapok során a különböző tevékenységekhez minél gyakrabban kapcsoljon zenehallgatási élményt. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermekek zenei képességeinek (ritmus, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A gyermekeknek legyen lehetősége 4-5 percig tartó hangszeres zenét, kórusmuzsikát videó felvételen megtekinteni. A 4-5 éves gyermekek énekelgessenek 4-8 motívumból álló énekes

játékokat, műdalokat. A 4-5 új mondóka és a 12-15 új gyermekdal megtanulása mellett ismételgessék a 3-4 éves korban tanult dalokat is. Az európai és így a magyar gyermekdalok hangterjedelme is dúr hexachord maradjon.

A népi dalos játékok közül az óvónő már nehezebbeket is válogathat, például szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító játékok stb. A tiszta éneklés érdekében a gyermekek minél gyakrabban énekeljenek egyénileg, kisebb csoportban halkabban és hangosabban, magasabban és mélyebben. Mutassák meg lelassított éneklés közben az énekek dallamvonalát. A gyermekek játszanak kérdés-felelet játékot, változatos szövegekkel és ritmusmotívumokkal.

Érezzék az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és a mondókák, dalok ritmusát. Használjanak többféle népi ritmuseszközt a ritmusérzék fejlesztése érdekében. Ezeket a „ritmus-hangszereket" készítsék el közösen az óvónőkkel, hogy együtt tudjanak mondókázgatni, énekelgetni a kis „ritmuszenekar" kíséretével. A zenei élmény legyen mindennapos lehetőség az óvodában, kapcsolódjon minél többféle tevékenységhez. Az 5-6-7 éves gyermekek tanuljanak meg 4-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő műdalt. A tanult mondókáknak, gyermekjátékoknak találjunk ki szimbólumot, melyeket helyezzünk el a zenepolcon. Ezek emlékeztetnek a tanult dalokra és lehetőséget adnak a felidézésre, ismétlésre, az élmények felelevenítésére. Az óvónő válogasson olyan dalokból, melyben már szünet, szinkópa is előfordul. A legidősebb óvódások szabálytartó képessége megengedi, hogy az óvónő bonyolultabb párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó játékokat is tervezzen, amit e korosztály néptáncának is tekinthetünk.

Az óvónő a gyermekekkel együtt variálja az énekes játékok mozgásanyagát olyan egyszerű táncos lépésekkel, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak (lásd táncház).

Az óvónő a gyermekek tiszta éneklését a minél gyakoribb egyéni énekléssel segítse elő. A hallásfejlesztést segítő fogalompárokat, pl. a halkabb-hangosabb éneklést kapcsolják össze a tempóváltoztatással vagy dallambújtatással.

A ritmusfejlesztés eredménye, hogy a gyermekek meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát. A gyermekek játszanak minél gyakrabban zenei formaérzék-

fejlesztő játékokat, hogy különböző mozgással megérezzék a motívumok hosszát. Az óvónő fejlessze a gyermekek alkotókészségét, teremtsen lehetőséget arra, hogy egy-egy zenei feladatot többféleképpen lehessen megoldani. Az ügyesebb 5-6-7 éves gyermekeknek adjon az óvónő lehetőséget, hogy metalofonon is játszhassanak.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

A zenei nevelés szervezeti formája lehet kötetlen és kötött jellegű. Munkaformái tovább differenciálódnak. Az ének – zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel mikro csoportos munkaformában is szervezze meg az óvónő. Ezzel a munkaformával az óvónő a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve eredményesebben tud fejleszteni. Az óvónő a zenehallgatást kapcsolhatja a különböző tevékenységekhez. *Anyaga megválasztásánál az óvónő figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.* Teremtsen módot arra is, hogy a gyermekek kedvük szerint megnézhessenek és hallgassanak néhány perces kórusművet, hangszerekkel megszólaltatott műzenét.

A programhoz lehetőség szerinti hangversenyek társulnak, amit elsősorban iskolások, szülők, nagyszülők, zenetanárok, stb. bevonásával szervez meg az óvoda.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal

A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételgetése segítse a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása éreztesse meg a nyelv kifejező erejét, szépségét. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segítse a magán-és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A sokféle énekes játékok adjanak alkalmat a szókincs bővítésére.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ének – zenei nevelése

Az artikulációs problémák az éneklés akadályozói lehetnek. Agyi károsodás esetén, gyakori a légzésritmus zavara, így csökkent lehet a vitálkapacitás. Problémás lehet a ritmus és tempó

érzékelése és főképpen az utánzása, visszaadása. Előfordulhat hallási percepciós zavar, ezért az észlelés pontatlan, hiányos lehet. Ezért a tempóváltást, a gyorsabb, lassabb különbséget nem mindig ismerik föl a gyermekek. A mozgáskorlátozottság következtében, eltérő a mozgás ritmusa, megváltozhat a gyermek biológiai ritmusa is. Tér-forma alakítása során, a sérült kisgyermekek mozgása lassabb, célmozgása, koordinációja pontatlanabb, térérzékelése gyengébb lehet. Jelentős feladat, a zenei érdeklődés felkeltése, az ízlés, az esztétikai fogékonyság és a zenei anyanyelv kialakulásának segítése.

A zenehallgatás az érzelmi életet gazdagítja, oldani képes a gyermek feszültségeit, a függő helyzet okozta frusztrációt. Ezért különösen fontos, hogy ezek a gyermekek részt vegyenek a zenehallgatáson. Nagyon lényeges a ritmusfejlesztés, elsősorban az egyszerű, egyenletes ritmus hangoztatása, érzékeltetése, a különféle mozgással kísért ritmusfejlesztés. Lényeges, hogy az éneklés, énekes játék, az érintett gyermekek számára is oldott hangulatot adjon, és hogy az esetleges kommunikációs akadályozottságból eredendő gátlásosságát le tudja küzdeni. Az éneklés jó hatású a gyermek légzésfunkciójára, ez által terápiás segítséget is ad. A közös éneklés örömszerző, közösségformáló hatása miatt, fontos, hogy a sérült gyermek is részt vegyen az énekes játékokban, akár külső segítő, szomatopedagógus, pedagógiai asszisztens, dajka stb. segítségével. Súlyosabb mozgásállapotú gyermeknél a segítő szakember segítségével kell azt a testhelyzetet megtalálni, amiben könnyebben tud énekelni.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlások nélkül egyedül is tudnak énekelni.
- Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamsort rögtönözni.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

7.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A tevékenység célja:

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, a nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret biztosít. Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladatai

Az óvoda előtérbe helyezi a természetes anyagok, termések felhasználását.
Feladat az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.
A gyermeki alkotó-alakitó tevékenység feltételeinek megteremtése.

Megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.

A gyermeki alkotó-alakitó tevékenység feltételeinek megteremtése

Az alkotó tevékenységhez méretben, minőségben megfelelő eszközök szükségesek. Az eszközök kiválasztásában a praktikum, a célszerűség és az esztétikum dominájon. Az alkotó-alakító tevékenységekhez a megfelelő hely olyan tér legyen, ahol a mozgó gyermekektől védett az alkotók köre.

Az óvodapedagógus a munkaasztalt úgy alakítsa ki, hogy az érdeklődő gyermekek egyszerre kényelmesen elférjenek. Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, amelyben a gyermekek szívesen kapcsolódnak be az alkotómunkába, az elrontott, sikertelen lépéseket javíthatják.

Az óvodapedagógus a tevékenységhez biztosítson elegendő időt is, hogy a gyermekek lehetőleg addig alkossanak, ameddig kedvük tartja. A különböző méretű anyagok elhelyezéséhez tárolóeszközökre van szükség. Az eszközök biztonságos kezelését az óvónő tanítsa meg a gyermekeknek. A rajzoláshoz, festéshez, mintázás-anyagformáláshoz, szövés-fonáshoz, batikoláshoz, origamihoz, építéshez és műalkotással való ismerkedéshez az óvónő gondolja végig a feltételeket, s teremtse meg a mindennapi szabad játékban is. A gyermekek a festéshez köpenyt vagy kötényt használjanak.

A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító, formáló tevékenységek, s azok tartalmának, minőségének folyamatos, differenciált fejlesztése.

Az óvónő az óvodába kerülő 3-4 éveseknek tegye lehetővé, hogy játszva ismerkedhessenek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel.

A gyermekek az óvodában évszakonként megrendezett ovi – galériával ismerkedjenek meg. Kis csoportokban többször legyen módjuk megnézni, megcsodálni a kiállított alkotásokat. Legyenek büszkék óvodájuk galériájára, invitálják szüleiket, nagyszüleiket is a látvány megtekintésére.

Az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség kialakítása, együttesen gyönyörködve a saját alkotásokban, a mű-és népművészeti szépségekben valósul meg. A tevékenységek a

képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendelhetők. Ezek ne különüljenek el élesen egymástól. Az óvónő tervezze meg a képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit. Nem tervezhető a szándéktalan firka, és a látszólag szándékos formafirka időszakában a téma.

A gyermekeknek legyen lehetősége az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra. A képalakítás jelenjen meg festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, anyagba, homokba karcolással, nyomattal. Az óvónő segítse a gyermekek képalakító készségének megindulását a szórt elrendezéstől a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendelésével.

A gyermekek tetszés szerint vegyenek részt a plasztikai alakításban. Ismerjék meg az anyagok alakíthatóságát nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva stb. A gyermekeknek legyen biztosítva a mindennapi gyurmázás, alkalmankénti agyagozás.

A 3-4 éves gyermekek ismerkedjenek az építés során a különböző tárgyak formáival, alakzataival. Örüljenek a létrehozott produktumnak.

Az óvónő 4-5 éves gyermekek alkotó-alakító tevékenységét bővítse. A gyermekeknél megjelenő szándékos képalakító tevékenységet segítse élményeikhez kapcsolódó témákkal, s azokhoz megfelelően illeszkedő technikával. Jelenjen meg a gyermekek rajzában az emberábrázolás, környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján történő megjelenítése. A gyermekek gyönyörködjenek a gazdag formákban, a színkeveréssel alkotott színárnyalatokban. Használjanak ceruzát, krétát, filc-és rostirónokat, fapálcákat, különböző vastagságú ecseteket a rajzok finomabb kidolgozásához.

Egyre több népi kismesterséget ismertetünk meg, használjuk a természetes anyagokat. A gyermekek alakítsanak képeket spárgából, fonalakból, textilből, termésekből. A plasztikai munkák során legyenek képesek a formák tagolására. Tudjanak játékukhoz kellékeket, valamint alkalmi ajándéktárgyakat készíteni. Használjanak különböző formájú textilt, bőrdarabot, gallyakat, terméseket a plasztikus formák létrehozásához. Az építés során variálják a teret, az építés lehetőségeinek részletezését. Használjanak ehhez, pl. nagyobb méretű dobozokat, takarókat, berendezési tárgyakat. A gyermekek segítsenek az eszközök előkészítésében, elrakásában.

Az 5-6-7 éves gyermekek alkotó-együttműködési készségét figyelembe véve az óvónő segítse a képi, plasztikai és a környezetalakításból eredő aktív tárgykészítés bővülését.

A képalakítás során a gyermekek minél többször alkossanak közös kompozíciót. Az óvónő gazdagítsa a technikai megoldásokat és az eszközlehetőségeket, pl. batikok, kollázsok, plakettek, domborművek, viaszkarcok, lenyomatok, makettek stb. alkalmazásával.

A saját élményeken alapuló cselekményes témákban jelenjenek meg a mesék versek, énekes játékok, ünnepek eseményábrázolásai is. A gyermekek használjanak a képalakításhoz minél eredetibb megoldásokat, jelenítsék meg a formákat, színeket egyéni módon. A népi kismesterségek előtérbe kerülnek, ezt a gyermekek már önállóan végzik, több napon, több héten keresztül. pl. szövés, fonás, gyöngyfűzés, bőrözés, agyagozás, stb. A kismesterségek kapcsolódnak az ünnepkörökhöz is.

Az óvoda „legidősebbjeinek" legyen igénye az ajándékkészítés- elsősorban ünnepekhez kötötten- szüleik részére, de gondoljanak az óvoda legkisebbjeire és a felnőttjeire is. Éljék át minél gyakrabban az ajándékozás örömét. Az óvónő segítse a gyermekeket a játékok, bábok, játékkellékek készítésében.

A szülők segítségével gyűjtsék az alkotó-alakító munkához szükséges anyagokat. Legyenek megtervezői a környezetalakító díszítő munkának. Vonják be szüleiket az óvoda szépítésébe. Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy az építés során nagyobb méretű elemekből, térben állítsanak össze, pl. búvóhelyeket, mobil színpadot stb. A térbeli tapasztalat segítse az eredeti megoldások kivitelezését is.

A gyermekek lehetőleg teljesen önállóan készítsenek elő minden anyagot, eszközt az alkotó tevékenységhez. Az óvónő több napon át tartó építés lehetőségét is biztosítsa.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

Az ábrázoló tevékenységet a kötetlenség jellemzi, a gyermekek természetes érdeklődésére, tevékenységvágyára, hangulatára, érzelemvilágára építünk. Egész nap folyamán a gyermekek rendelkezésére állnak az eszközök anyagok.

Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak. Az óvónő egy héten át tudatosan irányított mikrocsoportos, kötetlen formájú tevékenységet szervezzen. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre csak kevés gyermek vegyen részt a tevékenységben.

Az óvodapedagógus teremtse meg annak lehetőségét, hogy minden gyermek ilyen formában megalkothassa az ajánlott eszközfeltételekkel képplasztikai elképzelését. A gyermekek jelenítsék meg személyiségük kivetített darabját, amelyben érzelmeik, vágyaik, szorongásaik, fantázia-és élményviláguk mutatkozik meg.
Az elkészített műveket a gyermekek elhelyezhetik csoportjuk mini galériájában. Művészeti élményt biztosít az ovigaléria, amelyben évszakonként váltakoznak a kiállítások.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a tevékenység során

A tevékenység közben alkotásaikról a gyermekek monologizálhatnak, társaloghatnak társaikkal. Kommunikatív jelzésekkel ösztönözzük a további munkára, ötleteiket hagyjuk szabadon megfogalmazni. Az eszközök használatához konkrét, pontos szóbeli magyarázatot adunk.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel

A görcsös izomzat nehezítheti az eszköz megfogását és elengedését, valamint erős lehet a rajzolás nyomatéka, átszakíthatja a papírt. Ezzel szemben a gyenge izomzat gyenge nyomatékot eredményezhet, alig látható az alkotás. Agyi sérült gyermekek esetén esetleg még nem stabil a fejkontroll, a kéz munkája során nem biztosított a megfelelő vizumotoros koordináció. Előfordulhat, hogy a gyakori kudarcok nem motiválják alkotásra, nem serkentik próbálkozásra a gyermeket. Ha a gyermek gondolkodása előbbre jár, mint azt manuálisan követni tudja, ez meglátszik alkotásán, amely rendezetlen, hiányos lehet. Lényeges, hogy a kézimunkához, kismesterségekhez szükséges anyagokkal, eszközökkel is megismertessük az érintett gyermekeket, az esetleg hiányos tapasztalataikat pótolni tudjuk.

Minden alkotást reálisan, a fejlődést feltételezve, azt figyelembe véve értékelünk, és értékként kezelünk. Az értékelés mindenképpen motiváló, további aktivitásra ösztönző legyen, hogy a sérült gyermekek is mindig szívesen alkossanak. Az esetleges eszközökkel szembeni félelmeiket feloldjuk. Szükség lehet a segítő szakember által ajánlott, különböző

speciális író- és rajzeszközökre, amelyet a gyermek könnyebben meg tud fogni. A papír leszorítását, elcsúszásának megakadályozását, kapcsos rajztábla, vagy abroszlefogó csipesz segítségével oldjuk meg. Fokozottan figyelembe kell venni az egyéni képességbeli különbségeket.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermek ismeri a rajzolás, festés mintázás, kézimunka eszközeit, technikáit.
- Képalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Örül alkotásának és a közösen elkészített kompozíciónak.
- Plasztikai munkáik, részletezőek, egyéniek.
- Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködőek.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak benne gyönyörködni. Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról.

7.5 A mindennapos mozgás, mozgásos játékok

A tevékenység célja:

A gyermekek természetes mozgáskészségeinek kialakítása, formálása az óvodai mindennapi életükben biztosított lehetőségekkel, és az irányított, rendszeres, tervezett tevékenységekkel, melyben motoros képességeiknek, s ezen belül a kondicionális (erő, állóképesség, gyorsaság), koordinációs (téri tájékozódás, mozgásészlelés, egyensúlyozás- és ritmusképesség) fejlesztése játékos formában valósul meg.

Feladatunk:

- A 3-7 éves korban tervezhető mozgások, mozgásos játékok biztosítása a gyermekek harmonikus, összerendezett, ritmikus mozgásának kialakítása érdekében.
- Az irányított mozgásos tevékenység gazdagítása a művészetek eszközeivel.
- Különböző szervezeti formák alkalmazása a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséért, differenciált fejlesztéséért.

- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a tevékenység keretében.

A 3 - 7 éves korban tervezhető mozgások, mozgásos játékok biztosítása a gyermekek harmonikus, összerendezett, ritmikus mozgásának kialakítása érdekében.

Mindennapjainkban sokrétűen elégítjük ki a gyermekek mozgásigényét, mivel a mozgás a fejlődő gyermek természetes szükséglete. Olyan feltételeket teremtünk, amelyekben a gyermekek mozgásöröme, aktivitása kiteljesedik. A gyermekek mozgásukon keresztül ismerik meg a világot. Az irányított foglalkozások arra adnak lehetőséget, hogy különböző mozgásformákat ismerjenek meg a gyermekek, ezzel felkeltsük érdeklődésüket a kipróbálásukra. A gyakorlási lehetőség a szabad játék ideje alatt valósul meg.

Óvodánkban a mozgásfejlesztés tartalma bővül a népi játékok nyújtotta mozgásformákkal. A mozgásos népi játékoknak igazán a szabadban van tere, jellegük, hangulatuk itt domborodik ki. Erre kiváló lehetőséget biztosít óvodánk udvara. A mozgásos szabályjátékok: labdajátékok, körjátékok, futójátékok, versenyjátékok az udvaron bontakoznak ki. A megfelelő tér olyan témájú, tartalmú és színvonalú mozgásra ösztönöz, amelyre csak az udvar határai, a kellő eszközök, és a természet készteti a gyermekeket. Az örömteli udvari mozgás feltölti, fogékonnyá, önállóvá, aktívvá teszi őket.

A jól felszerelt tornaszoba lehetőséget teremt a különböző mozgásfejlesztési eszközök biztonságos használatára.

Az óvónő a ***3-4 éves*** **gyermekek** irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezze a hangsúlyt. Ismerkedjenek meg a futásgyakorlatokkal (pl. a futás különböző irányban, futás feladattal, különböző futásformák gyakorlása). Játsszanak ugrásgyakorlatokat (pl. szökdelések, sorozatugrálások, rövid nekifutásból fellépés, majd leugrás).

Ismerkedjenek a dobásgyakorlatokkal, labdagyakorlatokkal (pl. hajítás helyből távolba, hajítás helyből célba, labda feldobás-elkapás, labda leütése-elkapása stb.). A mozgásos játékok adjanak teret a támaszgyakorlatok gyakorlására is (pl. csúszások, kúszások, mászások).

A talajtorna eleme is jelenjen meg a játékokban (gurulás a test hossztengelye körül). A gyermekek játsszanak minél több egyensúlyozó játékot. Az óvónő alkalmazzon többféle kéziszert a különböző típusú mozgásos játékokhoz. A mozgásfejlesztő játékok ne legyenek se túl könnyűek, se túl nehezek. Késztesse a gyermekeket elvárható erőkifejtésre.

Az óvónő rendszerint mutassa meg a helyes mintát, és igényelje a mozdulatok pontos, esztétikus gyakorlását. A csoportteremben legyen mozgásra késztető eszköz (bordásfal, labda, karika, szivacs, szőnyeg stb.). Az óvónő ezeket cserélgesse a gyermek érdeklődésének megfelelően.

A ***4-5 éves*** **gyermekek** természetes mozgásában még mindig a nagymozgások fejlesztésére kerüljön a hangsúly.

Az irányított mozgásos játékban jelenjenek meg a futásgyakorlatok (fussanak három, négy akadályon át, fel-és lelépéssel, átbújással, tárgyhordozással stb.).

Az óvónő szervezzen ugrásgyakorlatokat (egy lábon, páros lábon, szökdelésekből, valamint felugrás két lábra és leugrás két lábra, játékos helyből távolugró verseny). A dobásgyakorlatok során próbálgassák a célba dobást egykezes felső dobással, babzsák távolba hajításával, haránt terpeszállásból. Minél gyakrabban játszanak labdagyakorlatokat, annál jobban tudják a labdát feldobni és elkapni, különböző testhelyzetekben gurítani.

Az irányított mozgásos játékok során gyakorolják a támaszgyakorlatokat (pl. csúszást, kúszást, mászást, talajon és szereken).

A talajtorna anyagaként jelenjen meg a gurulóátfordulás és a kézenállás előgyakorlata „a csikórugdalózás". Kapjon kiemelt szerepet az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálódása.

A gyermekek játsszanak egyensúlyozó játékokat 5 cm széles vonalon, vízszintes és rézsútos szereken. Az óvónő tervezzen lábboltozat erősítő, tartásjavító speciális járás-és gimnasztikai gyakorlatokat. A csoportteremben legyen alkalma a gyermekeknek szabadidőben is ismételgetni a szervezett foglalkozáson megismert mozgáselemeket.

Az ***5-6-7 éves*** **gyermekek** mozgása már összetettebb, harmonikus ritmusú. Sokféle mozgáselemet ismernek, amit játékos formában szívesen ismételnek. Hangsúlyt kap ennél a korcsoportnál az észlelés, az alaklátás, a formaállandóság mozgás közben fejlesztése, a finommotorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása. Az óvónő minél gyakrabban tervezzen kisebb testrészekkel végzett mozgásokat.
Használják ki a tanuszoda adta lehetőségeket, játékosan szokjanak hozzá a vízhez, ismerkedjenek meg az úszás alapjaival.

Használjanak különböző kéziszereket, például szalagokat, rövidebb-hosszabb botokat, kisebb-nagyobb labdákat és kendőket, body-roll eszközöket, karikákat. A különböző típusú futógyakorlatokat sorverseny, váltóverseny, versenyfutás közben gyakorolják a gyermekek. Ismerjék meg a fokozódó, a gyors, és a lassú futást.

Végezzenek ugrásgyakorlatokat. Szökdeljenek páros és egy lábon haladással. Végezzenek sorozatugrásokat, különböző magasságú és különböző távolságban elhelyezett tárgyakon át. Néhány lépéses nekifutással gyakorolják a magas-és távolugrásokat. Játsszanak labdagyakorlatokat. Vezessék a labdát járás, futás közben. A gyermekek tudjanak párokban labdázni.

Végezzenek támaszgyakorlatokat (pók -, rákjárás, talicskázás). Ismételjék az óvodában tanult talajtornaelemeket: guruló átfordulást, a test hossztengelye körüli gurulást. Egyensúlyozzanak padon járással, fej-, kar-és lábmozgásokkal összekötve.
Lehet az óvodában a szülőkkel együtt minél több sportprogramot szervezni.

Különböző szervezeti formák alkalmazása a gyermekek mozgás-szükségletének kielégítéséért, differenciált fejlesztéséért

Az óvónő a gyermekek szabad mozgását a délelőtti és a délutáni udvari játék és a séta során biztosítja.

Az irányított mozgásos játékokat mindhárom korosztálynak az óvónő heti egy alkalommal szervezze meg, különböző időkerettel. A mindennapi testedzés: mindhárom korosztálynak ajánlott.

Népi játékokat, táncokat, dalokat is használunk. A mozgásműveltség, és mozgáskoordináció is jól fejleszthető a népi mozgásos játékok által. A zenés-mozgásos perceknek is nagy sikere van a gyermekek körében. A zene pozitív érzelmeket ébreszt, nagy hatással van rájuk. A jó zenére művészi mozdulatokkal fejezhetik ki érzéseiket. Egyszerű eszközöket, kendőket, szalagokat stb. használunk, amelyek megfelelnek életkoruknak. Beépítjük a relaxációt, ami ebben az életkorban nagyon fontos. Már kiscsoportban is alkalmazzuk. Segíti a gyermekek testi-lelki és szellemi feltöltődését.

Az utánzáson alapuló mozgás anyagát az óvónő gimnasztikai elemekből építse fel (kartartások, testhelyzetek kar-, törzs-, térd- és lábmozgások, valamint különböző irányú járásgyakorlatok).

A szabadban szervezett énekes játékok is jól szolgálják a gyermekek mozgásszükségleteinek kielégítését. Az időjárástól függően a mozgásos foglalkozást a szabadban vagy a kialakított tornaszobában csoportonként egymáshoz alkalmazkodva tartjuk.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a tevékenység keretében

A mozgásos élmények által kiváltott kommunikáció változatos lehetőséget ad a nyelvi képességek fejlesztésére. A zene hatására megerősödik a gyermekek nem verbális kommunikációja. Megjelenik a testbeszéd, az arc mimikájának jelentősége.

A gyermekek egyéni értékelése, buzdítása, bátorítása, dicsérete, szintén bővíti a gyermekek beszédértését, szókincsét. A fő fejlesztési terület keretjátékai és a levezető fantáziajátékok gazdag kommunikációra, párbeszédre adnak lehetőséget az által, hogy a gyermekek élményeiket, érzéseiket megfogalmazhatják. Ilyenkor lehetőségünk van a gyermeki megnyilvánulások indirekt fejlesztésére, javítására.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek mozgása, mozgásos játéka

Probléma lehet a megkésett mozgásfejlődés, mozgásos ügyetlenség, az alapszintű koordinációs és egyensúlyzavar, a motoros képességek zavara, akadályozottsága. Agyi

károsodás esetén a célirányos mozgásnál jelentkező problémák, a manipulációs problémák, amelyek a tornaszerek használatát nehezítik, vagy teljesen lehetetlenné teszik. A frusztráció, a kiszolgáltatott helyzet következtében alacsonyabb szintű lehet a gyermek kudarctűrő- és konfliktuskezelő képessége. Ezeknél a gyermekeknél az óvodai tevékenységek között a mozgásos foglalkozások jelentik a legtöbb specifikumot és leginkább ezek igénylik a sajátos megsegítést. A feladatok megoldása közös erőfeszítéssel, csapatmunkában, szakmai segítséggel valósíthatók meg. Nagy figyelmet kell fordítanunk arra, hogy a mozgásos foglalkozások sikerélményt biztosítsanak, hogy továbbra is motiváló hatásúak legyenek.

Fokozatosan vezetjük rá a gyermekeket a csapatjátékban, versengésben előforduló kudarcok kezelésére. Mindenkori követelmény a szabályok betartása, azonban szükség esetén, amennyiben feltétlenül szükséges, módosítani lehet. Különös figyelmet kell fordítanunk a gyermekek terhelhetőségére, figyelemkoncentrációjuk fáradékonyságára.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek mozogni, futni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzékelése, összerendezett mozgása kialakult. Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Tudnak helyben labdát vezetni.

7.6 A környezet tevékeny megszerettetése külső világ tevékeny megismerése

A tevékenység célja: a közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti-emberi, tárgyi világ, család értékei iránt. Ismerje meg szülőföldjét, a hagyományokat, népszokásokat, a családi kultúra értékeit, hogy annak szeretetére, védelmére folyamatosan befogadóvá váljon. A gyermek a környezet megismerése közben a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér-és síkbeli szemléletének alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodás korú gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve változatos tevékenységek biztosítása, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről sokféle matematikai összefüggésben megvizsgálható, felfedezhető és feldolgozhatóvá válik. A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása. A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat-és ismeretszerzés során. A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.

A 3-7 éves korú gyermekek számára érthető, valós, helyi környezeti témakörök összeállítása, természetes helyzetben történő élmény – és tapasztalatszerzés biztosítása, amely számukra sokféle matematikai összefüggésben megvizsgálható, felfedezhető és feldolgozhatóvá válik

A gyermekek a közvetlen környezetükben érzékeljék a környezet esztétikumát: hangokat, színeket, illatokat, formákat, az élet ritmikusságát.

A ***3-4 éves*** **gyermekek** az óvoda elfogadása, megszerettetése után ismerkedjenek az óvoda közvetlen környezetével.

Az óvónő a ***4-5 éves*** **gyermekek** tapasztalat-és élményszerző sétáit az óvoda utcáján túl, az óvoda közvetlen környezetében szervezze meg. Az óvónő törekedjen a megfigyelések, gyűjtőmunkák gazdagítására, differenciálására.

A gyermekek az évszakok szépségét, jelenségeit, az időjárás változását vegyék észre.

Tudjanak gyönyörködni az évszakok növényeiben. Keressenek összefüggéseket az időjárás és az emberek tevékenysége között. Gyűjtsenek terméseket, s azokat hasznosítsák az óvónő segítségével. Végezzenek rügyeztetést, magvak csiráztatását, hajtatást. Közösen készíthetnek albumot az évszakokról gyűjtött képekből.

A gyermekek mutassák be a család tagjait, otthonukat, tudják szüleik nevét, lakásuk címét.
Az óvodapedagógus szervezzen egészséges életről szóló témakört.

A gyermekek látogassanak el az óvoda közvetlen környezetében lévő orvosi rendelőbe, játékban gyakorolják, tudják megnevezni a testrészeiket, érzékszerveiket. A szolgáltató üzletekbe, intézményekbe is sétáljanak. Csodálják meg a környezetben található esztétikai alkotásokat. Gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait. Ismerjék meg a személy- és teherszállító járműveket.

Az óvoda környezetében élő házi állatok, madarakat, bogarakat ismerjék meg.

A téli időszakban az óvónő tegye lehetővé, hogy a gyermekek vadállatokról szóló videó felvételeket (10-15 perces időtartamú) tekinthessenek meg.

Az ***5-6-7 éves*** **gyermekek** ismerkedjenek meg az óvoda tágabb környezetével. Fedezzék fel az évszakok szépségét, a színeik árnyalatát, a környezet szennyeződéseit (víz, levegő, föld), a növények fejlődési feltételeit.

A pedagógusok a gyerekekkel együtt csiráztassanak, ültessenek növényeket. A gyermekek megismerkedhetnek gyógyfüvekkel, mezei virágokkal, vadon termő ismertebb növényekkel is. Az óvónő a szülők bevonásával szervezze meg az Állatok napját (október 4.), a Víz

világnapját (március 22.), a Föld napját (április 22.) és a Madarak, fák napját (május 10.). A napszakokat tudják megnevezni.

A gyermekek ismerjék meg a felnőttek munkáját, látogassanak el többféle munkahelyre, ahol szüleik dolgoznak. Készítsenek ajándékot családtagjainak, tudják a születési adataikat.

A természet kincseit őrző sarokban a gyermekek osztályozzák az összegyűjtött anyagokat, s amit lehet, hasznosítsanak.

Válogassanak, képezzenek halmazokat az élő és élettelen természet kincseiből, számláljanak a 10-es számkörben.

Látogassanak el a középületekbe: múzeumba, színházba, kiállítótermekbe, építkezésekhez, bölcsődébe, óvodába, iskolába, vasútállomásra. Legyen sok ismeretük a szárazföldi, vízi, légi közlekedésről. Gyakorolják a névutókat, téri irányokat.

Látogassák meg környezetük háziállatait, figyeljék meg, hogy hol élnek. Hasonlítsák össze az ismert állatok környezetét, életmódját.

Az óvónő a gyermekeknek mutassa be videó felvételen keresztül a vadon élő állatok környezetét, életmódját.

A gyermekeknek legyen lehetőségük- érdeklődésük szerint- többször megnézni az állatokról szóló videofelvételeket.

A gyermekek kommunikációs képességeinek fejlesztése az átélt élmények, a közvetlen tapasztalatok, vizsgálódások, kísérletezések és azok feldolgozása során

A gyakorlati tapasztalatszerzés (néha mikrocsoportos) lehetőséget ad a gyermek-óvónő személyes beszélgetéseire. Az óvónő minden gyermekre oda tud figyelni, minden kérdésre tud válaszolni, ezzel elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában. Ez a szervezeti forma kiválóan segíti a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőkészségének fejlesztését. A valós

élethelyzetek természetes módon teszi lehetővé, hogy a gyermekek alkalmazzák a helyes köszönést, bemutatkozást, megszólítást, a szándékok kifejezését, mint a kérés, tudakozás, üzenetközvetítés.

A gyermekek között erősödik a tapasztalatok közzététele, a látottak folyamatos elbeszélése. Az óvónő tegye lehetővé, hogy a gyermekek értelmesen, összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket, kívánságaikat, észrevételeiket.

A tevékenység megszervezése, differenciált szervezeti formáinak megteremtése és a művészetek integrálása az intellektuális érzelmek gazdagítása érdekében

A gyermekek fejlesztése mindhárom korosztály esetében mikro csoportosan, páros és egyéni fejlesztéssel történik. Az élmény és tapasztalatszerzés a délelőtti udvari életbe, az élmények feldolgozása a csoportszobai játékba integrálódik. Az óvónő próbáljon meg minden környezeti témát egy-egy jeles nap köré gyűjteni. Alkalmanként hosszabb-rövidebb sétákat, kirándulásokat szervezünk. Ha az időjárás engedi, a nagyobbakkal egész napos túrákra, kirándulásokra is mehetnek.

Az óvónő készítsen minél több videofelvételt vagy fotót a közvetlen tapasztalatokat közvetítő, felfedeztető tevékenységekről, hogy a gyermekek a felvételek többszöri megtekintése segítségével újra meg újra átélhessék az élményeiket.

A kiscsoportos tevékenységek lehetőséget adnak okfejtő, összefüggéseket kereső beszélgetésekre. Változatos, kifejtésre ösztönző kérdésekkel segítjük a gyermekek kifejezőkészségének fejlődését. Ezek vonatkozhatnak adatok, tények megállapítására, problémafelvetésre, feladatok értelmezésére, fogalom megnevezésére, felsorolásra, stb. Ügyelünk arra, hogy a gyermekek tisztában legyenek a használt szavak, fogalmak jelentésével. A beszélgetések közben minden gyermekre figyelünk, minden kérdésükre pontos, érthető választ adunk. A projekt témaköreinek feldolgozása, a beszélgetések közben gazdagodik szókincsük.

A csoportos séták során valós helyzetekben gyakorolhatják a viselkedés alapvető szabályait: köszönés, megszólítás, bemutatkozás, véleménynyilvánítás, érzelmek közvetítése.

Ez elősegíti, hogy magabiztossá váljanak a kommunikációs szituációkban. A projektjellegű tanulás során lehetőség nyílik a spontán beszéd formáinak gyakoroltatására.

A környezet tevékeny megismertetése a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekkel

Elsősorban számolnunk kell azzal, hogy a gyermekek kevesebb tapasztalattal érkeznek az óvodába. Minőségileg másmilyen lehet a tapasztalatuk, például azért, mert nem volt módjuk manuálisan, tapintva, megismerni a környezet tárgyait, eszközeit, növényeket, állatokat stb. A kevesebb tapasztalat megzavarhatja az ok-okozati összefüggések megértését, valamint kevesebb lehetőséget nyújt a mennyiségi fogalmak kialakítására, a hasonlóságok, különbözőségek megismerésére. Előfordulhat, hogy nem ismerik a közlekedési eszközöket, valamint a természeti, környezeti jelenségeket. Ezért legfontosabb a sokoldalú ismeretnyújtás és ismeretátadás, sokféle módon, képekkel, könyvből elmondva, utánzással stb. Még fontosabb azonban a tapasztalati úton, cselekvéssel szerzett ismeret, az érzékszervi csatornák bevonásával. Minél szélesebb körű a tapasztalat, annál több a tárgyakról, jelenségekről, környezetről szerzett információ. A már megszerzett tapasztalat megerősítését sokféle cselekvéssel kell biztosítani.

A matematikai képességek elsajátításához fejleszteni a kell a vizuális, taktilis észlelést, logikai készséget, a szám és mennyiség fogalmat, a téri és síkbeli orientációt, az analógiás gondolkodást, az emlékezetet. Aktivizálni kell a matematikai jellegű játékokat, a környezeti lehetőségekben megtapasztalható mennyiségi, téri fogalmat megismerését. Olyan feltételeket kell teremteni, hogy a gyermek motivált legyen a környezetét alakítani, változtatni, vagyis képes legyen a számára kedvező környezet kialakítására. Fontos a közlekedési eszközök megismerése, lehetőségüktől függően, használatuk kipróbálása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét
- Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében, felismerik a napszakokat
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat.

- Ismerik a házi-, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- A tárgyakat meg tudják számolni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, forma, nagyság, szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat (alá, fölé, közé stb.),
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéd.
- Ismerik az alapvető viselkedés szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

7.7 Munka jellegű tevékenységek

A tevékenység célja: a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok alakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését, munkához való viszonyát.

Sokféle munkajellegű teendők, tevékenységek biztosításával a gyermekek jussanak el odáig, hogy szívesen és örömmel végzik a munkafeladatokat.

A gyermekek munkavégzéshez szükséges képességei kialakulhassanak, ami közben formálódhat önálló felelősségük, társas együttműködésük, kooperatív, egymásra figyelő munkavégzésük.

Az óvodapedagógus feladata

A különböző típusú munka jellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételeinek biztosítása.
A felnőttek mintáján keresztül a gyermekek pozitív beállítódásának, viszonyulásának megalapozása a munka jellegű tevékenységekhez.
A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a munka jellegű tennivalók elvégzése során.

A gyermeki munka tudatos szervezést és konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő, pozitív értékelést igényel.

Az óvodások munka jellegű tevékenysége, a személyiségfejlesztés pontos eszköze. A játékból bontakozik ki, cselekvő tanulással, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Kezdetben az óvónő segítségével, később teljesen önállóan, öntevékenyen végezzék a munka jellegű tevékenységeket.

Az óvónő minden munkafajtánál adjon mintát az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez. Úgy segítsen a gyermekeknek, hogy minél többször tudják átélni a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét. A munka jellegű tevékenység a saját és mások elismerése a nevelés egyik formája. Kialakulnak a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság). Az óvónő értékelése legyen buzdító, megerősítő, hogy a gyermekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez. Mindhárom

korcsoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás, testápolás, öltözködés, étkezés, környezetgondozás.

Korcsoportonkénti tartalmak

A ***3-4 éves* gyermekek** az óvónőt figyelve vegyenek részt a növények, állatok gondozásában, etetésében. A kerti munkában figyeljék meg a veteményezést, a növények locsolását különböző séták alkalmával.

Segítsenek a termések, falevelek összegyűjtésében, a veteményezésben, a növények locsolásában, az érett gyümölcsök összeszedésében stb. Az óvónő a legkisebb óvodásokat is vonja be az alkalomszerű munkába, ami lehet esetleges, de lehet szabályosan ismétlődő. A szabályosan ismétlődő mindennapi munka a rend fenntartásáért végzett tevékenységek (a játékok elrakása, a terem díszítésében segítségnyújtás).

A ***4-5 éves* gyermekek** közösségi kapcsolatát jól fejleszti a **naposi munka**, amit akkor célszerű bevezetni, ha a gyermekek készségszinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. (Az önkiszolgáló tevékenység ezt jól előkészíti.) E program megerősíti a naposi munka fontosságát, amit az étkezési feladatok elvégzéséhez ajánl. Az óvónő és a dajka közös megállapodása alapján gondolja végig a naposi munkát és alakítsa ki a gyermekek összehangolt cselekvésláncát.

Alkalomszerűen ismétlődő munka a játékok helyre rakása, a csoportterem átrendezése, a tevékenységekhez használt eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző és a mosdó rendjének megőrzése. Ezeket a munkákat a gyermekek együtt végezzék a felnőtt átgondolt, konstruktív vezetésével. Az óvónő tervezze meg az egyéni megbízások lehetőségeit (információk közvetítése, kisebbek segítése az öltözködésben, ajándékkészítés a kicsiknek, az óvoda dolgozóinak, a jeles napok előkészítése stb.).

Az óvónő tervezze meg – a lehetőségeknek megfelelően – a gyermekek növény- és állatgondozását. A gyermekek működjenek közre az állatok gondozásában, a szobanövények átültetésében, a virágoskert megtervezésében és ápolásában, az óvodaudvar tisztán tartásában (fű gondozása, avar gyűjtése, öntözése), a veteményeskert megtervezésében.

Az óvónő segítségével a gyermekeknek legyen lehetőségük gondozni az akváriumot, és a madáretetőket. Az óvónő irányításával készítsék el a kisállatok, madarak étkeit.

Az **5-6-7 éves óvodások** önállóan végzik a naposi munkát. Ízlésesen, esztétikusan megterítenek. Étkezés után szokásrendnek megfelelően mindent a helyére tesznek. A gyerekek letörölhetik az asztalt és felseperhetik a morzsákat. Alkalomszerű munkákat a gyermekek örömmel és szívesen végezzék, az óvónő soha ne alkalmazzon kényszerítő eljárásokat. A gyakori dicséret, elismerés hatásával érje el, hogy a gyermekek szívesen vegyenek részt a munkában. Végezhetnek önállóan környezetszépítő munkát, segíthetnek a játékok tisztításában, egyszerű javításában, sütés nélküli édességek, vitaminsaláták készítésében. Rendszeresen segíthetnek a kicsik öltöztetésében, készíthetnek nekik meglepetést.

Az óvónő úgy alakítsa a növény- és állatgondozást, hogy a gyermekek minél több műveletet tudjanak önállóan végezni. A kerti szerszámokat önállóan használják, gondozzák. A növények gondozását a magvetéstől a termések összegyűjtéséig együtt tervezzék és végezzék a felnőttekkel.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a munkajellegű tennivalók elvégzése során

A munka jellegű tevékenységek számos lehetőséget kínálnak a beszéd és kommunikációs képességek fejlesztésére. Az önkiszolgáló tevékenységek elsajátítása során, a gondozási feladatok bensőséges együttléteiben kialakuló beszélgetések alkalmat adnak a beszédformák gyakorlására, változatos spontán beszédfordulatok alkalmazására. A naposi munka során a gyermekek együttműködésére van szükség, így a gyermek – gyermek közti beszédszituációkban megjelenő párbeszédek gazdagítására van lehetőség.

Munka jellegű tevékenység a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel

Sajnos a túlféltő környezet gyakran letöri a kezdeti próbálkozásokat. Ha a gyerek érzi munkája fontosságát - bármilyen kicsi is az - szívesen hajt végre egyszerű feladatokat önmaga ellátására, társai javára. A felnőttet és társaikat utánozva egymásnak is szívesen segítenek a foglalkozási eszközök kikészítésében, elrakásában, teremrendezésben. Fontos, hogy a szülők

is elvárják az otthoni feladatvégzést, és a későbbi önálló életvezetés érdekében bízzák meg őket egyszerű feladatokkal. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek csak olyan munkafeladatokat végezzenek, amelyek megfelelnek életkori és fejlettségi sajátosságaiknak. Kiemelkedően fontos a folyamatosság, a légkör, a résztvevők egyéni képességeihez igazodó munkabeosztás és az elvégzett munka értékelése. Fokozottabb odafigyelést igényel az óvónők részéről a gazdaságos munkafogások szervezési feladatok, műveleti sorrendek megtanítása. Minden gyermek elsődleges feladata a saját személyével kapcsolatos önkiszolgálás megtanulása, de lehetőség szerint adjunk részükre alkalmi megbízatást, vonjunk be mindenkit képességei szerint a környezet, a növény - és állatgondozásba. Ne végezzünk el helyettük semmilyen tevékenységet, amelyre önmaguk is képesek. Legyünk mindig türelmesek, hagyjunk időt a munkavégzésre.

A szülőkkel való kapcsolattartás során hívjuk fel a figyelmet arra, hogy a gyermeknek az önállóság elérése érdekében nagyon fontos, az óvodában elsajátított tevékenységek otthoni gyakorlása. Kellő időt adunk az önkiszolgáló munka gyakorlására, fokozatosan kis lépések elvét alkalmazva végezzük a különböző részfeladatokat. Értelemszerűen a mosdóhasználat, tisztálkodás, étkezés, öltözködés, teremrendezéssel kapcsolatos teendők elvégzése naponta-nagyon apró lépésekkel!

A gyermekek az önállóság terén is különböző fejlettséget mutatnak. Önállóságuk gátja lehet az esetleges fogyatékosság. Ahhoz, hogy e téren eredmények szülessenek, alkalmat és időt kell adni a gyermekeknek. Amit már önmaga el tud végezni, azt nem szabad helyette megtenni. Feladatunk minden életkorban megkeresni az egyéni adottságokat, figyelembe véve az optimális terhelhetőségi szintet. Olyan tevékenységre van szükség, amelyek a gyermekektől erőfeszítést igényelnek, de azokat sikerrel meg tudják oldani.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szeressenek közösen dolgozni.
- Örüljenek, ha kötelességüket teljesítik.
- Önállóan, igényesen végezzék a naposi munkát.
- Szívesen vállalkozzanak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen közreműködjenek a növények és állatok gondozásában.
- Örömmel segítsenek a kisebbeknek.
- Szeressenek meglepetést készíteni a kisebbeknek, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak és az óvodát segítő iskoláknak, felnőtteknek.

8. KIEMELT DIFFERENCIÁLT FEJLESZTÉSEK

8.1 A gyermekek egyéni fejlesztése

Minden gyermek más és más személyiségjellemzőkkel, fejlettségi szinttel, képességstruktúrával rendelkezik. Ezért az együttes, frontális tevékenységekben is tudatosabban kell differenciálni a tartalmakat, a feladatokat, a módszereket, az eszközöket, hogy hatékonyabb legyen a fejlesztés.

Az óvoda célja:

Olyan egyéni fejlesztési rendszer biztosítása, melyben a gyermekek fejlődését félévente nyomon követjük, majd az eredmények függvényében egyéni fejlesztési tervet készítünk. A megvalósításához szükséges időkeretet a programunk napirendjében biztosítjuk.
A szülők folyamatos, félévenkénti tájékoztatása a gyermekük fejlődéséről, és a fejlesztés eredményeiről.

Az óvodapedagógus feladata:

A gyermekek egyéni fejlődésének és fejlesztésének folyamatszabályozása szerint: a nyomon követéshez szükséges dokumentumok előkészítése, a gyermekek megfigyelésének elindítása, a fejlettségi mutatóinak folyamatos rögzítése, valamint a gyermekek egyéni fejlesztési tervének elkészítése, a fejlesztés beindítása, elvégzése és annak értékelése.

A szülők korrekt, empatikus tájékoztatása a gyermeke megfigyeléséről és a fejlesztések tapasztalatairól.

A gyermekek egyéni fejlődésének és fejlesztésének folyamatszabályozása szerint a tennivalók értelmezése

A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentumok az óvónők rendelkezésére állnak, melyet a csoportban felvett gyermekeknek személyre szólóan el kell készíteni az Ovikrétában.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentumok:

- a gyermek anamnézise
- a gyermek befogadási időszakának értékelése
- a fejlődési mutatók megállapításai, bejegyzései
- egyéni fejlesztési tervek
- félévenkénti értékelés

A gyermekek egyéni dokumentumaiban megtalálhatóak – amennyiben vannak – a szakértői bizottság vizsgálati megállapításai.

A szülők korrekt, empatikus tájékoztatása a gyermeke megfigyeléséről és a fejlesztések tapasztalatairól

Az óvodapedagógusok félévente a gyermek Egyéni fejlesztésinapló bejegyzései alapján, személyes beszélgetés keretében tájékoztatják a szülőket gyermekük fejlődéséről. A szülők megismerik a fejlesztések tartalmát, módszereit, eszközeit, tanácsot, inspirációt kapnak az otthoni együtt játszásra, tartalmas közös időtöltésre. A szülők az erre készített formanyomtatványon aláírásukkal igazolják a beszélgetés időpontját.

8.2 Tehetséggondozás működése óvodánkban

A gyermekeket már kiscsoporttól, az óvodába lépésük első pillanatától kezdve megfigyeljük, egyéni diagnosztikai lapjukon jelöljük legjobb adottságaikat, az adottságok kibontakozását akadályozó gyenge pontokat. Így nyomon tudjuk követni fejlődésüket. Iskola megkezdése előtti nevelési években, minden nagycsoportos gyermek tehetséggondozó műhelymunkában vesz részt.

Tehetségprogramunk kialakításánál figyelembe vettük óvodánk helyi adottságait, kollégáink szakképzettségét. Hosszú évek óta művészeti programmal dolgozunk, így természetesen minden óvodapedagógus rendelkezik művészeti alapismeretekkel, ezen felül minden egyes kollégánk rendelkezik egy-egy részterület magas szintű ismeretével, melyben kimagasló munkát végez, s folyamatosan továbbképzi magát a tehetséggondozás területén is.

A tehetséggondozó műhelyek működése:

• 3-5 éves korig minden gyermeket megfigyelünk és regisztráljuk a tehetség összetevőit (érdeklődés - motiváció - kommunikáció- speciális képességek)

• a tehetséggondozó műhelyekben (differenciált fejlesztőcsoport) 6 – 7-éves korú gyermekek részére biztosítjuk a kivételes adottságuk fejlesztését

• a tehetséggondozó programban a gyermekek létszáma 5 – 10 fő lehet

• a foglalkozások októbertől - májusig tartanak

• a foglalkozások heti rendszerességgel valósulnak meg

• egy foglalkozás kb. 30 perc

• törekedni kell az állandóságra:

- ugyanazok az óvodapedagógusok tartják a műhelyfoglalkozásokat
- ugyanazoknak a gyermekeknek
- ugyanazon a helyszínen

• minden gyermek az óvodapedagógusok által megfigyelt legjobb adottságának megfelelő műhelymunkában vehet részt,

• a műhely vezetését tehetséges óvodapedagógus végezheti, társvezető segítségével

• egy óvodapedagógus egy tehetséggondozó műhely munkáját vezetheti

• a műhelymunkát vezető óvodapedagógus gondoskodik a tevékenységük kommunikálásáról, a szülők széleskörű tájékoztatásáról.

9. A PROGRAM KAPCSOLATRENDSZERE

9.1 Az óvoda és a család

Az óvoda a családdal, a családi neveléssel együtt segíti a gyermekek fejlődését. *Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros* együttműködés. A család és az óvoda között szimmetrikus kapcsolat van. A szülő tud legtöbbet a gyermekéről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont az óvónőnek van olyan szaktudása és olyan korosztályi tapasztalata, amely alapján hatékony segítséget tud nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez. A korrekt, partneri együttműködésük elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében.

Az óvoda körültekintően szervezi meg és szabályozza a szülőkkel együtt kialakított együttműködés formáit, mely a folyamatos információk áramoltatását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit és a fejlődés eredményeit hivatott közvetíteni. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, és ezek ismeretében nyújt segítséget, javasol megoldási lehetőségeket, ahol szükséges. A szülők, nagyszülők segítsék az óvoda érzelmi, szociális, esztétikai nevelését, hogy az óvoda a választott értékeit minél magasabb szinten tudja teljesíteni.

A kapcsolattartás formái:

- Szülős befogadás, (kiválóan alkalmas arra, hogy a szülő megismerje az óvodai életet, szokásokat, s mintát kapjon a gyermeke neveléséhez)
- A napi kapcsolattartás, (elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő teljes mértékben tájékozott legyen a gyermekével történt napi lényeges eseményekről)
- A szülői értekezletek, nyílt napok,
- „A szülő tájékoztatása gyermeke egyéni fejlődéséről" félévenkénti beszélgetések során,
- A szülőkkel közösen szervezett rendezvények, ünnepek, kiállítások
- Munkadélutánok, ahol a szülők és óvónők közösen készítenek különböző eszközöket, vásárfiát, ajándékot a gyermekeknek stb.

Az óvoda *időszakonként* felméri a szülők igényeit, elégedettségüket. *A nevelőtestület értékeli az eredményeket*, és az elégedetlenségek közül néhány feladat megoldását vállalja fel. *Ehhez intézkedési terv készül.*

Az óvoda szabályozza a panaszkezelési rendszerét. (Panaszkezelési szabályzat)

Az óvodában Szülők szervezete dolgozik, mely segíti az érdekegyeztetést és az érdekérvényesítést.

9.2 Az óvoda és a bölcsőde kapcsolata, kapcsolattartási formái

Óvodánkhoz tartozik egy külön épületben működő, 2 csoportos mini bölcsőde, melynek vezetője az óvoda igazgatója, ezért a kapcsolat közvetlen, mindennapos.
Több rendezvényen, ünnepen, koncerten vendégül látjuk a bölcsőde gyermekeit, dolgozóit is.
Olyan szakmai és tartalmi kapcsolatot alakítottunk, mely segíti a gyerekek zökkenőmentes bölcsőde – óvoda átmenetet.

Kapcsolattartás formái:

- Szülői értekezlet
- Látogatások
- Közvetlen partneri kapcsolat
- Megbeszélések

9.3 Az óvoda és az iskola kapcsolata, kapcsolattartás formái

Az óvoda és az iskola között olyan kapcsolat kialakítására törekszünk, ami a gyermekek zavartalan iskolakezdését segíti.

A kölcsönös érdeklődés hozzájárulhat egymás nevelési céljainak, elképzeléseinek megismeréséhez, megértéséhez.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda minél eredményesebben együttműködjön az iskola művészeti munkaközösségével, ének- és rajztanáraival, az ovigaléria és az évszaki hangversenyek megszervezésében.

A kapcsolattartás formái: látogatások, tapasztalatcserék, tájékoztatások a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, várható alkalmazkodási nehézségekről, értekezletek, továbbképzések, egymás rendezvényein, ünnepein való részvétel, közreműködés és a közvetlen partneri kapcsolatok megbeszélése, tervezése, értékelése.

Fontosnak tartjuk a rugalmas iskolakezdést. A gyermek akkor kezdje meg az iskolát, ha érett rá.

9.4. Az óvoda és a közművelődési intézmények

Az óvoda kapcsolatot tart a közművelődési intézményekkel: könyvtárral, Faluházzal, Helytörténeti Gyűjteménnyel. Az intézmények kínálatából úgy igyekszünk válogatni, hogy az elősegítse a nevelési feladatok sokoldalú, színes megoldását, s zárja ki azokat a kezdeményezéseket, amelyek az óvoda pedagógiai elveivel, értékközvetítésével, tartalmával nem egyeztethetők össze.

A kapcsolattartás formái: látogatás, tájékoztatás, megbeszélések, rendezvényeken való részvétel.

9.5 Az óvoda egyéb kapcsolatai

Az óvoda célja, megfelelő tartalmi kapcsolat kialakítása:

- a fenntartóval,
- óvodakonyhával,
- a szakmai egyesületekkel, műhelyekkel,
- a helyi civil szervezetekkel (Nyugdíjasok Iváncsai Szervezete, Iváncsai Nagycsaládosok Egyesülete,

- Iváncsáért Közalapítvány
- Gyermekeinkért Közalapítvány
- egyházakkal,
- a pedagógiai szakmai szolgáltató intézményekkel,
- a nevelési tanácsadóval,
- a speciális képességeket vizsgáló szakértői bizottsággal,
- az egészségügyi szakszolgálattal (védőnő, gyermekorvos, *fogorvos*)
- *Adony Többcélú Kistérségi Társulás intézményeivel (óvodák, tanuszoda)*
- Művészeti programmal dolgozó óvodákkal Fejér Megyében,
- Óvodai Nevelés a Művészetek Eszközeivel Szakmai Egyesülettel,
- A gyermek-, ifjúságvédelmi-, és *szociális* intézményekkel,
- Gyermekjóléti szolgálattal,
- MATEHETSZ

Az óvoda minden partneréhez kapcsolattartó személyt javasol, aki összekötő szakemberként ápolja a gyermekek nevelése érdekében szükséges együttműködést.

A kapcsolattartások formái, módszerei mindig alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.
Óvodánk a kapcsolatok kialakításában és fenntartásában nyitott és kezdeményező.

9.6. Gyermekvédelmi feladatok

Intézményünk mindenkor figyelembe veszi a gyermekvédelmi törvényt, mely megfogalmazza a gyermekek jogait. A gyermekvédelmi megbízott ismerteti azt a kollégákkal. Ezek tükrében az óvoda óvó-védő funkciójával összhangban feladatunk, hogy jelzőintézmény legyünk.

Minden óvodapedagógus együttműködve a gyermekvédelmi megbízottal elsődleges feladatának tekinti a problémák megelőzését.
A konkrét gyermekvédelmi munka minden pedagógus feladata és kötelessége.

Feltétlen együttműködés szükséges, hiszen az óvónők kapcsolatban vannak a szülőkkel.

A gyermekvédelem legfontosabb lépései:

- Fontos tudni, ha bármilyen gyermeket veszélyeztető ok merül fel a gyermekjóléti szolgálatot értesítjük, mivel közvetlen intézkedési jogunk nincs. Minden családról szerzett információt diszkréten kezelünk.
- Pedagógiai eszközökkel törekszünk a káros hatások megelőzésére, ellensúlyozására.
- Minden csoporthoz a szülök által is jól látható helyre elhelyezzük a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét, telefonszámát.
- Segítünk a rászoruló családoknak abban, hogy nevelési támogatást kapjanak, ha szükséges. /lásd: haláleset, szűkös családi háttér, stb/
- A programokban megfogalmazott kapcsolattartási formák további szorgalmazása. / pl: látogatás, tapasztalatcsere, tájékoztatás, értekezlet, tanácsadás stb./
- Fontos a Nevelési Tanácsadóval kialakult jó kapcsolat ápolása (*magatartási rendellenesség, beilleszkedési zavar, nevelési-pszichológiai tanácsadás, iskola érettségi vizsgálat, szakvélemény kérése*) a szülő mindenkori beleegyezésével.
- Hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek fokozott gondozása.
- A védőnővel és gyermekorvossal és *a gyermekjóléti szolgálat munkatársával* a jó kapcsolat továbbra is fontos, hiszen a jelzés rendszerében összedolgozunk.
- Minden évben munkatervben fogalmazzuk meg az esetleges feladatainkat.

Feladataink és kompetenciaköreink

Nevelőtestület:

• A nyilvántartásba vett gyerekek státuszának évenkénti egyeztetése.

Csoportvezető óvónő:

• Tájékoztatás a veszélyeztetett gyerekekről az óvodavezető, illetve a gyermekvédelmi felelős felé
• A veszélyeztetettség megelőzése
• Fogadó órák kezdeményezése
• Törekvés a veszélyeztetettség megszüntetésére.

Óvodavezető:

• Igény szerint fogadó órák tartása

Gyermekvédelmi felelős:

• Veszélyeztető okok feltárására végzett családlátogatás
• Igény szerint fogadó órák tartása
• A szülők tájékoztatása az igénybe vehető szolgáltatásokról

10. A PROGRAM ERŐFORRÁSAI

10.1.Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
A nevelőmunkát az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja. Személye minta a nevelésben. Értékfelfogása erősen hat a gyermekekre. Éppen ezért nem mindegy, hogy milyen értékeket közvetít, s azokat milyen tudatosan képviseli.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

E programot megvalósító óvónő közvetítse a művészetek tradicionális értékeit. Vállalja fel az ízlésformálást az óvoda tágabb környezetében is.

Az óvónő legyen képes énekével, mesemondásával, bábozásával, alkotásaival esztétikai élményhez juttatni a gyermekeket. Fejlesztésükhöz alkalmazzon egyéni módszereket, egyéni fejlesztési lehetőségeket úgy, hogy a gyermekek pozitív énképe és önbizalma kialakulhasson.
Az óvoda dolgozói a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek igényeit is figyelembe veszik.

Az óvónőnek legyen igénye az önművelésre, a körülményeihez mérten teremtsen lehetőséget a szakmai tájékozottságának, szaktudásának fejlesztéséhez. A személyiségvonásaiban jelenjen meg a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, tetteiben legyen érezhető a hitelesség, tapintat és az empátia.

Egy gyermekcsoport életét két óvónő irányítja, akik váltott műszakban dolgoznak. Fontos, hogy az óvónői párok tudjanak együtt tervezni, tudjanak összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni. Legyenek képesek pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni. (Ehhez szükséges a minimum két óra átfedési idő, illetve néha több is, mely függ a gyermekcsoport életkorától, összetételétől, fejlettségétől.)

A két óvónő az átfedési időt a gyermekek közös, gazdag, játéktevékenységbe ágyazott élmények nyújtására, egyéni bánásmódra, megfelelő érzelmi nevelésre, megfigyelésekre, differenciált és speciális képességfejlesztésre fordítsa.

A reggeli és a délutáni ügyeletet az egyenletes terhelés figyelembevételével osztjuk be.

Az óvónők gondoskodjanak a közös tervek elkészítéséről, a gyermekek képességének felméréséről, az egyéni fejlesztések biztosításáról és az eredmények rögzítéséről. A szülőket mindezekről folyamatosan tájékoztassák.

Elengedhetetlen a csoportonkénti két óvónő mellett egy szakképzett dajka foglalkoztatása.

Az óvónők vonják be a dajkákat az erkölcsi és szociális képességek fejlesztésébe, és a közösségi élet, egészséges életmód, szokásainak megtervezésébe, megvalósításába. A dajkák legyenek partnereik az óvoda szépítésében, higiéniájának megteremtésében.

Óvodánkban 1 fő pedagógiai asszisztens alkalmazható.

Az óvodapedagógusok, a pedagógiai asszisztens és a dajkák összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez, az óvoda megfelelő működéséhez.
Az óvoda rendjére, tisztaságára a dajkák felügyelnek.

A beszédhibás gyermekek megfelelő fejlesztése érdekében szükséges óvodánkba logopédus szakember állandó segítsége.
Egyre magasabb a száma óvodánkban a sajátos nevelési igénylő gyermekeknek, ezért nélkülözhetetlen az állandó gyógypedagógus és logopédus munkája is, megbízási szerződéssel.

Óvodánkban az óvónők szakmai teameket, munkaközösségeket hozhatnak létre.
Egy-egy szakmai feladat elvégzéséhez, a szakmai munka méréséhez, elemzéséhez, értékeléséhez. A szakmai munkában, munkatársi kapcsolatban, döntéshozatal előtt őszinte, nyílt véleménnyel segítsék a gyermekek érdekét legjobban szolgáló megoldás kialakítását.

2000-től foglalkozunk óvodánkban minőségfejlesztési feladatok végzésével, hogy elősegítsük a megfelelő együttműködést partnereinkkel, és ezáltal fejlődjön a szakmai munkánk is.

Az óvodában folyó munkát az óvoda igazgatója koordinálja, irányítja a pedagógiai, tanügy igazgatási, munkáltatói, gazdálkodási, műszaki, közéleti, menedzselési feladatainak ellátását. Az igazgató a lehetőségek optimális felhasználásával biztosítsa a jól megszervezett munkát, a fejlesztéshez szükséges feltételeket, a szakemberek felelősségteljes önálló feladatvégzését. Mint egy jó karmester, csak ott segítsen, ahol „döcögve, hamisan szólalnak meg a szólamok, s nem simulnak bele az összharmóniába".

10.2.Tárgyi feltételek

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.
Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságukra oda figyelve kell elhelyezni.

Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

Az óvoda épületét, udvarát és a berendezési tárgyakat folyamatosan karbantartjuk, úgy alakítjuk ki, hogy a lehető legjobban szolgálja a gyermekek nevelését, fejlesztését. Legyen tiszta, gondozott, esztétikus minden terme, öltözője, mosdója, folyosója, egyéb helyiségei.

Óvodánk rendelkezik a helyi nevelési program megvalósításához szükséges legfontosabb tárgyi feltételekkel.

A gyermekek mozgásának kielégítéséhez szükségesek megfelelő játékeszközök, udvarra és csoportokba egyaránt, melyek beszerzése folyamatos.

11. GYERMEKKÖZÖSSÉG

Jelenleg az óvodában öt csoport működik.
A csoportok nagysága 50 m^2.

A gyermekek létszáma csoportonként maximum 25 fő lehet, kivéve, ha a fenntartó másképpen rendelkezik.

Az óvodába lépés feltételei:

2010. szeptember 1-jétől a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény 24. §-ának (1) bekezdése alapján az óvoda felveheti azt a körzetében lakó gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételtől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden: hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesítve van.

„Az óvodai nevelés szakasza a gyermek hároméves korában kezdődik és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi."
Eszerint:

A gyermek, ha eléri az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget, legkorábban abban a naptári évben, amelyben a hatodik, legkésőbb amelyikben a nyolcadik életévét betölti, tankötelessé válik. A gyermek, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget elérte, abban a naptári évben, amelyikben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betölti, megkezdi a tankötelezettség teljesítését, melynek teljesítése a tanév első napján kezdődik."

A gyermek utoljára abban az évben kezdhet óvodai nevelési évet, amelyben a hetedik életévét betölti. Abban az évben, amelyben a gyermek a hetedik életévét betölti, akkor kezdhet újabb nevelési évet az óvodában, ha augusztus 31. után született és a nevelési tanácsadó vagy a szakértői és rehabilitációs bizottság javasolja, hogy még egy évig maradjon az óvodában. A nevelési tanácsadó vagy a szakértői és rehabilitációs bizottság ilyen javaslatot a szülő kérésére és az óvoda nevelőtestületének egyetértésével tehet.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)
A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek
- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.
5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

12. A PROGRAM ELLENŐRZÉSE, ELEMZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

A program sikerkritériumát „A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végén" címmel kiemelt programelem tartalmazza. Ehhez viszonyítva ellenőrizhető, mérhető, elemezhető, értékelhető az óvoda nevelési céljának megfelelő munka és a gyermekek fejlettségi szintje.

A programban meghatározott fejlődés jellemzőit teljes mértékben nem lehet, és nem is kell teljesíteni. Minden esetben az óvoda határozza meg - a gyermekek képességének, szociokulturális körülményeinek ismeretében-, hogy milyen teljesítményt fogad el sikeres fejlesztő munkának.

12.1. A program működését tervező, elemző és értékelő dokumentumok felsorolása

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, fejlődésük nyomon követését különböző kötelező és nem kötelező feljegyzések, dokumentumok szolgálják.
Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.

A programhoz a következő szakmai dokumentumokat készülnek:

a./. Az igazgató pedagógiai, működési terve (időkerete: 1 év)

Éves munkaterv.

Az éves beszámolók (1 év) igazgató, munkaközösség vezetők, óvónők

Ezek a dokumentumok hidat képeznek a program és az óvónők gyermekcsoportokra elkészített terve között.

Az Ovi Krétában található dokumentumok:

b./ A gyermekcsoporttal kapcsolatos tervezés:

A gyermekcsoport nevelési terve

Tervezési időkerete: fél év

A gyermekcsoport éves tematikus terve

Tervezési időkerete: 1 év

Heti ütemterv

Tervezési időkeret: 1 hét

Ezek a dokumentumok és a csoportnapló tartalmazzák a csoportra differenciáltan vonatkozó szokás-szabályrendszereket, a jeles napokhoz, évszakokhoz tervezett tevékenységi témaköröket, anyagokat és az eseményekkel járó szervezési munkákat.

c./ A gyermekek egyéni fejlődés-fejlesztés dokumentumai.

Tervezési időkerete: folyamatos

Tartalmazza a gyermek anamnézisét, az óvónők megfigyeléseit, a gyermekek képességszintjeit és a fejlesztési elképzeléseiket. (Elkészítjük a gyermek anamnézisét, majd a *befogadás* befejezésére a fejlettség szintjének regisztrálását, feljegyzéseit, mely elősegíti az egyéni fejlesztések tervezését.)

A szakmai munka ellenőrzését az óvoda igazgatója végzi az év elején kidolgozott ellenőrzési terv szerint, mely minden dolgozóra vonatkozik.

Munkáját ugyanakkor jogosan ellenőrzik és értékelik a szülők, az óvoda dolgozói, a közoktatási szakértők, melyről időben értesül az ellenőrzött személy.

13. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

AZ ÁTDOLGOZOTT PEDAGÓGIAI PROGRAMOT:

1. Jóváhagyta . .....
(A programot a nevelőtestület fogadja el.) dátum:

2 . Egyetértését nyilvánította: .....
(Szülői szervezet.)
dátum:

3.ELFOGADTA: .....

(Az önkormányzat hagyja jóvá.) dátum:.....

5. Irattár száma: .....

14. ZÁRÓ GONDOLATOK

Reméljük és hisszük, hogy a leírtak, a tények, az események mind azt bizonyítják, hogy nem volt hiábavaló az elmúlt időszak. Továbbra is a jó szakmai színvonalon folyó nevelőmunkát tartjuk a legfontosabbnak, ahol a gyermekek jól érzik magukat, sokoldalú fejlesztésüket önállóan gondolkodni tudó, jól képzett szakemberek végzik. A kitűzött feladatok megvalósítása csapatmunka, melyben mindenkinek feladata és felelőssége van.

Becsületes munkával, egymásra való odafigyeléssel, egymást közösen segítve sok mindent meg lehet oldani. Ehhez továbbra is az kell, hogy legyünk egymáshoz őszinték, szeressük a gyerekeket, becsüljük meg egymást. Mindent tegyünk meg szakértelmünkhöz, erőnkhöz képest azért, hogy a ránk bízott generáció, tudásban gyarapodjon és tisztességben nevelkedjen.

A pedagógia alázat. A rábízott gyermekek tiszteletét, szeretetét csak az kaphatja meg, aki adni is tud.

15. FELHASZNÁLT IRODALOM

1. A 2003.LXI. törvénnyel módosított közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény 129 §
2. A Kormány 2012. évi Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.
3. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény
4. Balázsné Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár? Bp. Alex typo Kiadó, 1992, 7-114.
5. Forrai Katalin: Ének az óvodában. Bp. Editio Musica, 1974.
6. Kondacs Mihályné – Podmaniszky Mária: Vizuális nevelés az óvodában. Bp. Calibra Kiadó, 1993. 3-87.
7. Kovács György-Bakos Éva: Játék az óvodában. Debrecen, Szerzői kiadás, 1995. 1-244.
8. Mérei Ferenc - V. Bené Ágnes: Gyermeklélektan. Bp. Gondolat Kiadó, 1981.
9. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel (8. szám)
10. Nagy Jenőné: Tehetségígéretek gondozásának elmélete és gyakorlata (Módszertani könyv óvodapedagógusoknak)
11. Nagy Jenőné: Zenei nevelés az óvodában. Szolnok, JNSZ ped. Int.
12. Népi hagyományok program, Gödöllő, 1997.
13. Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja: Magyar Közlöny 164. szám 41894. oldaltól, jóváhagyási rendelet száma 255/2009. (XI.20) Kormányrendelet
14. Pereszlényi Éva-Porkolábné Balogh K.: Játék – mozgás – kommunikáció óvodai program. Alcius Bt., Bp., 1996.
15. Tarján Gábor: Mindennapi hagyomány. Dabas. Mezőgazdasági Kiadó
16. Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában. Bp. Zeneműkiadó, 1982.

16. TARTALOMJEGYZÉK

AJÁNLÁS 3
TÖRVÉNYI ÖSSZEFOGLALÓ 4
1. BEVEZETŐ 5
1.1 Az óvoda jellemző adatai 5
2. BEVEZETŐ HELYZETKÉP 6
2.1 Az óvoda bemutatása 6
2.2 Az óvoda személyi feltételei 6
2.3 A környezet társadalmi igényeinek, elvárásainak elemzése során kialakult tapasztalatok 9
2.4 Bevezető rész az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról 10
3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP 12
3.1 Gyermekkép 12
3.2 Óvodakép 13
4. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK 16
4.1 Alapvető célok 17
4.2 Általános nevelési feladatok 17
4.3 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésével kapcsolatos feladatok 20
4.4 A program rendszerábrája 21
5. A NEVELÉS KERETE 22
5.1 Egészséges életmód alakítása 22
5.2 Az érzelmi, szociális és társas kapcsolatok 26
5.3 Az óvodai élet megszervezése 34
6. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGKERETE 37
6.1 Hagyományőrzés, népszokások 37
7. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI 43
7.1 Játék, játékba integrált tanulás 43
7.2 Verselés, mesélés 52
7.3 Ének – zene, énekes játék, gyermektánc, zenehallgatás 57
7.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka 63
7.5 A mindennapos mozgás, mozgásos játékok 68
7.6 A környezet tevékeny megszerettetése, külső világ tevékeny megismerése 74
7.7 Munka jellegű tevékenységek 80
8. KIEMELT DIFFERENCIÁLT FEJLESZTÉSEK 84
8.1 A gyermekek egyéni fejlesztése 84
8.2 Tehetséggondozás működése óvodánkban 85
9. A PROGRAM KAPCSOLATRENDSZERE 87
9.1 Az óvoda és a család 87
9.2 Az óvoda és a bölcsőde kapcsolata, kapcsolattartási formái 88

9.3 Az óvoda és az iskola kapcsolata, kapcsolattartási formái 88
9.4 Az óvoda és a közművelődési intézmények 89
9.5 Az óvoda egyéb kapcsolatai 89
9.6 Gyermekvédelmi feladatok 91
10. A PROGRAM ERŐFORRÁSAI 92
10.1 Személyi feltételek 92
10.2 Tárgyi feltételek 95
11. GYERMEKKÖZÖSSÉG 96
12. A PROGRAM ELLENŐRZÉSE, ELEMZÉSE, ÉRTÉKELÉSE 99
13. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK 102
14. ZÁRÓ GONDOLATOK 103
15. FELHASZNÁLT IRODALOM 104
16. TARTALOMJEGYZÉK 105
Az Iváncsai Mesepalota Művészeti Óvoda Pedagógiai Programjának módosításai 107

Az Iváncsai Mesepalota Művészeti Óvoda Pedagógiai Programjának módosításai

Az alapprogramot a 363/2012. (XII. 17.) kormányrendeletben hirdették ki, rendelkezéseit első alkalommal a 2013/2014. nevelési évtől kellett alkalmazni.

Az alapprogram legfrissebb módosításra 2018 júliusában került sor, **az új előírások 2018. szeptember 1-jétől hatályosak, a 137/2018. (VII. 25.) kormányrendelettel bevezetett módosítások alapján** nagyobb hangsúlyt kell fektetni a jövőben
– **a nevelő munkában a nemzeti identitástudat erősítésére,**
– **a hazához való kötődésre, valamint**
– **az egészséges életmód hangsúlyosabb kialakítására.**

Az előírt változtatások alapján az Iváncsai Mesepalota Művészeti Óvoda pedagógiai programja a következő módosításokkal változott: Az átdolgozott részek dőlt betűvel lettek írva.

1.- az érzelmi és erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása,

helyett

- az érzelmi, erkölcsi *és értékorientált* nevelés és a szocializáció biztosítása,(12.old. ped.prog.)

2. - A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás, mely az elhasznált energiát pótolja és a további testépítést biztosítja.

helyett

- A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás,*különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése,a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése,* mely az elhasznált energiát pótolja és a további testépítést biztosítja.(16.old. ped. prog.)

3. - Az érzelmi, szociális nevelés és társas kapcsolatok

helyett

- Az érzelmi, *erkölcsi, az értékorientált*, szociális nevelés és társas kapcsolatok(19.old. ped.prog.)

4.- *Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja.(23.old. ped. prog.)*

5.-***Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása***

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása- beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel- az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.(23.old. ped. prog.)

6.- Az óvoda egyéb kapcsolatainak bővítése:

- A Kárpát- medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és- lehetőségei szerint- szakmai kapcsolatot tart fenn. (56.old. ped.prog.)

7.- Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus – realisztikus meséken át épüljenek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába.

helyett

- Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus – realisztikus meséken át épüljenek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék *,a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi,* a gyermekek mesetárába.(37.old. ped.prog.)

8.- A kiválasztott versek, mesék erősítsék meg a környezet megszerettetését, a néphagyomány ápolást, az évszakok szépségét tárja fel a gyermek előtt.

helyett

- A kiválasztott versek, mesék erősítsék meg a környezet megszerettetését, a néphagyomány ápolást, az évszakok szépségét tárja fel a gyermek előtt. *Képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel, feltárja a gyermekek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.(37.old. ped prog.)*

9.- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

helyett

-. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, *szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal,* az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.(43.old. ped.prog.)

10.

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat-és ismeretszerzés során. A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.

helyett

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat-és ismeretszerzés során. *Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, család és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.* A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.

(49.old. ped.prog.)

Iváncsa, 2018.november 15.

.....

P.H. aláírás